

Юридична школа Чиказького університету. Проект Chicago Unbound

Інститут права та економіки Коуза-Шандора
«Серія робочих документів із питань права та економіки»

2014

Чи справді має значення незалежність суду де-юре? Переосмислення тлумачень незалежності судової влади

Джеймс Мелтон

Том Гінзбург

Слідкуйте за цією й додатковими працями на https://chicagounbound.uchicago.edu/law_and_economics

Частина [Law Commons](#)

Рекомендоване цитування

James Melton & Tom Ginsburg, "Does De Jure Judicial Independence Really Matter? A Reevaluation of Explanations for Judicial Independence" (Coase-Sandor Institute for Law & Economics Working Paper No. 612, 2014).

Цей робочий документ надано для безоплатного та відкритого доступу Інститутом права та економіки Коуза-Шандора за проектом Chicago Unbound. Прийнято для включення до «Серії робочих документів із питань права та економіки» уповноваженим адміністратором Chicago Unbound. За додатковою інформацією звертайтеся на unbound@law.uchicago.edu.

Переклад з англійської: Олександр Железняк, Центр конституційного моделювання. Наукові редактори: Олександра Гуменна, в.о. президента НаУКМА, кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу та управління бізнесом НаУКМА та Аліна Новік, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри фінансів НаУКМА.

CHICAGO

COASE-SANDOR INSTITUTE FOR LAW AND ECONOMICS WORKING PAPER NO. 612
(2D SERIES)

COASE-SANDOR INSTITUTE
FOR LAW AND ECONOMICS
THE UNIVERSITY OF CHICAGO LAW SCHOOL

Чи справді має значення незалежність суду де-юре?

Джеймс Мелтон і Том Гінзбург

Юридична школа Чиказького університету

Вересень 2014 р.

Цей документ можна завантажити безкоштовно за каталогом
серії робочих документів Інституту права та економіки Чиказького університету:
<http://www.law.uchicago.edu/Lawecon/index.html>,
а також із колекції електронних документів Дослідницької мережі соціальних наук
(Social Science Research Network).

Чи справді має значення незалежність суду де-юре?

ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ТЛУМАЧЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДОВОЇ ВЛАДИ

ДЖЕЙМС МЕЛТОН, Університетський коледж Лондона
ТОМ ГІНЗБУРГ, Чиказький університет

АНОТАЦІЯ

Зв'язок між незалежністю суду де-юре та де-факто є предметом активних дебатів у літературі з питань судової політики. Одні дослідження не знаходять зв'язку між формальними правилами, що регулюють структуру судової влади, та її незалежністю де-факто, тоді як інші виявляють тісну кореляцію між першим і другим. Мета цієї статті – ще раз оцінити зв'язок між незалежністю судової влади де-юре та де-факто, скориставшись новою теорією та розширеним масивом даних. Ми вважаємо, що інституційні запобіжні механізми де-юре працюють не ізольовано, а кон'юнктивно, а отже певні комбінації запобіжників, імовірно, будуть ефективнішими за інші. Результати нашого дослідження свідчать, що правила, які регулюють добір і звільнення суддів, є єдиними запобіжниками де-юре, що насправді посилюють незалежність судової влади на практиці, і що вони працюють кон'юнктивно. Цей ефект проявляється найбільше в авторитарних режимах і там, де є механізми стримування виконавчої влади.

Судова незалежність нині є повсюдною, і, схоже, має місце нормативний консенсус, що це – добра річ. Її підтримує Генеральна Асамблея ООН; Світовий банк та інші донори витрачають значні кошти на її просування; уряди, як демократичні, так і авторитарні, проголошують її існування. Попри всі ці зусилля й нормативну підтримку, ми знаємо відносно мало про складники та визначники незалежності суду. Незалежність судової влади, як сказав один з нас, стала подібною до свободи: всі її хочуть, але ніхто достеменно не знає, як вона виглядає чи як її досягти, і найлегше її помітити тоді, коли її немає (Ginsburg 2010). Аналітики здебільшого зосереджуються на ознаках залежності суддів від політиків або зовнішнього тиску, але ствердно продемонструвати їхню незалежність набагато складніше.

З огляду на те значення, якого міжнародна спільнота надає незалежності суду, не дивно, що останні 25 років розробники конституцій почали включати до проєктів основних законів положення, які ізолюють судову владу від зовнішнього втручання. Конституції багатьох країн нині містять експліцитні декларації незалежності судової влади, положення, які захищають строк перебування на посаді та заробітну плату суддів, а також обмеження

Дякуємо Джеффу Стейтону і Бреду Епперлі, двом анонімним рецензентам і редакторам журналу *Journal of Law and Courts*, а також учасникам спільних сесій семінару Європейського консорціуму політичних досліджень і факультету політології Університетського коледжу Лондона (2013 р.) за корисні пропозиції до попередніх версій цього рукопису. Ми також дякуємо Штефану Фойгту, Бернду Гайо, та Йергу Гутманну за те, що вони поділилися з нами своєю допрацьованою та розширеною версією судових даних із Проєкту порівняння конституцій. Дані для реплікації доступні за адресою <http://comparativeconstitutionsproject.org/download-data/>. З кореспондуючим автором, Томом Гінсбург'ом, можна зв'язатись за адресою tginsburg@uchicago.edu.

ролі виконавчої та законодавчої гілок у доборі та звільненні суддів. Такі положення в були відносно рідкісними в конституціях, написаних якихось 25 років тому. Із понад 550 основних законів, написаних у всьому світі до 1985 року, 60% або не мали жодної, або лише одну із шести конституційних ознак, які ми визначаємо нижче як такі, що посилюють незалежність суду.¹ Починаючи з 1985 року, спостерігається сплеск експліцитних положень про незалежність судової влади – дві третини написаних відтоді конституцій містять щонайменше дві такі ознаки.

Можна було б очікувати, що таке різке посилення незалежності судової влади де-юре супроводжуватиметься її посиленням де-факто. Результати, що їх отримали Гайо та Фойгт (Hayo and Voigt 2007, 2010), безумовно, підтверджують справедливості таких очікувань. Як вважають автори, хоча суддівська незалежність де-юре не є тісно пов'язаною з незалежністю де-факто, вона, втім, виступає її єдиним найважливішим визначником (Hayo and Voigt 2007). Результати їхнього дослідження є прямим доказом на підтримку спостереження, що незалежність судової влади де-юре покращує захист прав людини де-факто – і сполучну ланку цього зв'язку вбачають у незалежності судової системи де-факто (див., наприклад, Camp Keith 2002a, 2002b; Camp Keith, Tate and Poe 2009).

Утім, незважаючи на результати, повідомлені Гайо та Фойгтом, наявна література значною мірою скептично ставиться до тверджень, що «гарантії на пергаменті» є справжньою причиною створення незалежного судочинства (Larkin 1996; Smithey and Ishiyama 2002; Herron and Randazzo 2003; Helmke and Rosenbluth 2009). Цей скептицизм здається обґрунтованим з огляду на тенденції глобального розвитку незалежності суду де-юре та де-факто впродовж останніх 35 років. Як проілюстровано на рис. 1, середній рівень судової незалежності де-факто, позначений пунктирною лінією, різко зріс у період між початком третьої хвилі демократизації в середині 1970-х років і закінченням холодної війни в 1990 році. Натомість середній рівень незалежності судової влади де-юре, позначений суцільною лінією, почав зростати приблизно в 1985 році і відтоді продовжує зростати щороку (див. також Hayo and Voigt 2013). Отже, посилення незалежності суду де-юре відставало від її зростання де-факто, а зростання рівня незалежності де-юре з 1990 року не пов'язане з продовженням її посилення де-факто. Схоже, ці факти підтримують тих, хто скептично ставиться до існування причинно-наслідкових зв'язків між «пергаментом» і практикою. Як мінімум, розподіл результатів, показаний на рис. 1, свідчить про те, що взаємозв'язок між незалежністю суду де-юре та де-факто не настільки простий, як виглядає з результатів, повідомлених Гайо та Фойгтом.

У цій статті ми далі досліджуємо цей зв'язок, аби визначити, як саме й за яких умов незалежність суду де-юре покращує незалежність суду де-факто. Ми використовуємо дані про незалежність судової влади де-юре з Проєкту порівняння конституцій (ППК) і дані про незалежність де-факто з праці Лінцера і Стейтона (Linzer and Staton 2012). Визначенням, які саме правові компоненти незалежності де-юре мають значення для практики, аналіз допомагає узгодити результати, повідомлені Гайо та Фойгтом (Hayo and Voigt 2007) і Ліндою Кемп Кіт та ін. (Camp Keith et al. 2009), із загальним усвідомленням того, що «гарантії на пергаменті» недостатньо для створення незалежної судової влади на практиці.

Стаття організована таким чином. Ми починаємо з деяких концептуальних міркувань, надаючи наше визначення незалежності суду та формулюючи теорію зв'язку між незалежністю судової влади де-юре та де-факто. Далі ми представляємо шість аспектів формальних конституцій, які, як ми очікуємо, можуть посилити незалежність суду на практиці, пояснюємо, як ми операціоналізуємо ці концепції, і наводимо деякі дані про поширеність цих аспектів у конституціях, написаних у цілому світі з 1789 року. Потім ми переходимо до емпіричного дослідження, яке включає оригінальний статистичний аналіз, зосереджений на окремих аспектах конституцій, що, за нашими очікуваннями, мають посилювати незалежність.

Згідно з результатами нашого дослідження, на незалежність суду де-факто впливають лише ті положення конституцій, які, вірогідно, виконуватимуться автоматично завдяки конкуренції між виконавчою та законодавчою гілками. Зокрема, ми доводимо, що незалежність суду посилюється на практиці, коли процеси і добору, і звільнення суддів забезпечують їхню незалежність від інших політичних гравців. Ці запобіжники працюють тільки спільно й один без іншого не приносить бажаного ефекту. Цей ефект буде найбільшим там, де виконавчу владу стримують інші політичні гравці, а також в авторитарних режимах. Важливо зазначити, що цей результат пояснює явно слабкий зв'язок між незалежністю суду де-юре й де-факто, проілюстрований на рис. 1. Попри загальне зростання незалежності судової влади де-юре, з конституцій, написаних за останні 25 років, мало які включають процедури добору та звільнення, які посилюють незалежність суду. Тому не дивно, що покращення конституційного захисту судової незалежності загалом не призводить до більшої незалежності на практиці, оскільки розробники просто не забезпечили належної комбінації запобіжників. Наші результати мають неабияке значення для стратегій інституційної реформи й загалом для нашого розуміння дієвості «гарантії на пергаменті».

¹ Опис цих шести ознак можна знайти нижче у розділі «Компоненти незалежності суду де-юре».

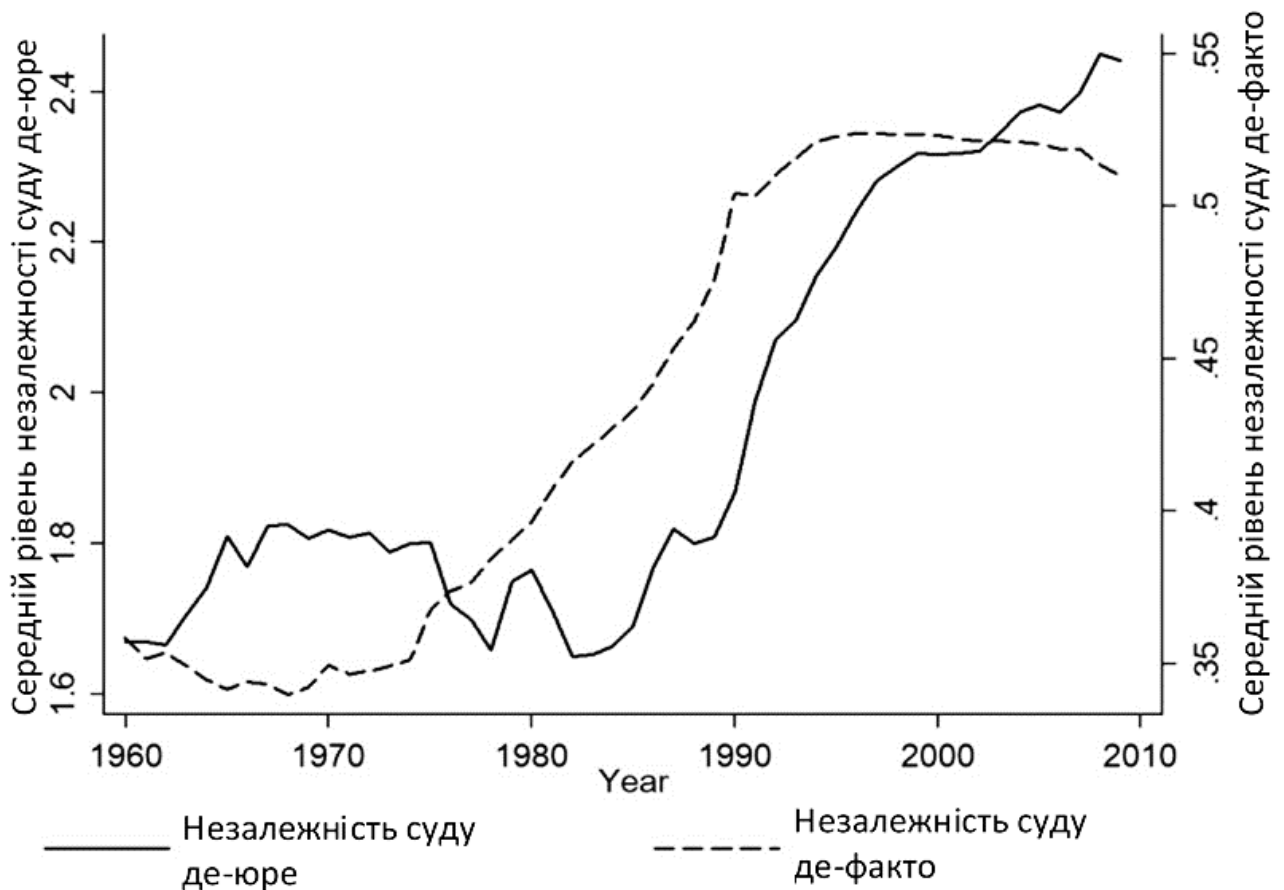

Рис. 1. Середні рівні судової незалежності де-юре й де-факто від 1960 р. до 2009 р. Незалежність де-юре вимірюється за допомогою адитивного індексу шести характеристик, описаних у таблиці А1, які теоретично покращують незалежність суду. Дані про незалежність де-факто взято з дослідження Лінцера і Стейтона (Linzer and Staton 2012)

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДУ

Незалежність суду є складною та суперечливою концепцією, але її суть полягає в здатності та готовності судів розв'язувати судові справи у світлі права, не зважаючи на погляди інших владних гравців. Ми маємо право очікувати від системи судочинства і послідовності, і ретельності, і передбачуваності і швидкого ухвалення рішень, тому залишається відкритим питання, чи є незалежність суду найвищою цінністю, яку нам потрібно максимізувати. Менше з тим, вона є важливим компонентом у багатьох визначеннях якості судової системи, і суддівство, яке раз-по-раз виносить сумнівні рішення під впливом владних гравців швидше за все втрачатиме репутацію як незалежне та якісне (Vanberg 2005; Staton 2011).

А судді хто?

Як би хто не розумів поняття незалежності суду, вона буде відмінною в різних судах і навіть у межах одної конкретної правової системи. Якийсь місцевий суд може бути цілком незалежним від органів місцевого самоврядування, але залежати від суддів вищого рівня, які контролюють кар'єрне зростання суддів (Ramseyer and Rasmusen 2003, див. також Ferejohn 1999). Верховний суд може не піддаватися жодному політичному впливу чи тиску, але бути настільки ідеологічно близьким до уряду, що ніколи не винесе рішення проти нього в резонансних справах (Silverstein 2008). Верховний суд може бути незалежним, а місцеві суди – корумпованими (як, наприклад, в Індії). У нашому аналізі ми зосереджуємося на питанні незалежності найвищого суду загальної юрисдикції.² Таке рішення має

² Зокрема, ми аналізуємо верховний суд або його еквівалент у всіх юрисдикціях. Ми не розглядаємо конституційні суди, які, як правило, мають інші механізми призначення та інші строки перебування суддів на посаді порівняно зі звичайною судовою системою (Ferreres Comella 2009). Також ми не розглядаємо

як теоретичне, так і практичне підґрунтя. З теоретичної точки зору, найвищий суд загальної юрисдикції є, як правило, судом останньої інстанції, тому його незалежність (або брак незалежності), швидше за все, впливатиме на незалежність усієї судової системи (Ramseyer and Rasmusen 2007). З практичного ж боку, зосередження на найвищому суді загальної юрисдикції зменшує вищезгадані розміри відхилень, що спрощує аналіз і є стандартною практикою в наявній літературі.

Роль тексту конституції

Чому текст конституції може посилити незалежність суду? Одним із головних викликів емпіричному дослідженню конституцій є необхідність однозначно зрозуміти, коли та як формальні положення можуть мати реальний ефект. Як це загалом пояснюють у літературі, конституційні домовленості є політичними угодами, які, ймовірно, працюватимуть лише тоді, коли вони є «самовиконувальними». Оскільки зазвичай немає зовнішніх гравців, які б контролювали виконання конституційної угоди, її сторони чи інституції мусять стримувати одна одну, аби забезпечити дієвість конституції (Weingast 1997; Ordeshook 1999). Публічно доступні текстові положення допомагають такому самовиконанню, створюючи чіткий фокус, навколо якого конституційні суб'єкти можуть зосередити свої імплементаційні зусилля (Carey 2000; Elkins, Ginsburg, and Melton 2009). Але ця загальна інтуїція не впливає безпосередньо на незалежність суду.

Почнемо з визнання того, що незалежність суду може бути цінною з різних причин. Вона може дати змогу суддям надавати силу нормам приватного права, як-от контракти, убезпечуючи ці норми від порушення (Gilbert 2013). Розв'язуючи конституційні невизначеності, незалежність суду може також сприяти самовиконанню положень основного закону іншими гравцями (Law 2008). Припустимо, наприклад, що законодавча і виконавча влада сперечаються про обсяг виконавчих повноважень у конкретній конституційній схемі. Спрямування цієї справи до судді, який є незалежним, може допомогти обом інституціям скоординувати свою поведінку й може гарантувати, що конфлікт не вийде з-під контролю (McAdams 2005). Отже, незалежність суду може мати цінність для багатьох сторін конституційної угоди.

Утім, якою б цінною вона не була, судова система є відносно слабкою серед конституційних гілок влади. Не маючи ані пера, ані меча*, суд зрештою покладається на свій політичний капітал серед ключових аудиторій, які можуть допомогти йому втілити його рішення в життя (як-от поліція або виконавчі органи влади) чи захистити його від нападів із боку інших гравців (наприклад, громадськість). У порівняльній літературі з питань судочинства задокументовано, як судді вдаються до стратегій, що мають на меті допомогти їм заробити авторитет і репутацію серед різних аудиторій (огляд такої літератури міститься у Helmke and Rosenbluth 2009; див. також Garoupa and Ginsburg 2009 і Staton 2011).

Конституційні положення про незалежність суду слугують для його відгородження від інших гравців, обмежуючи арсенал засобів протидії, що є в розпорядженні потенційних супротивників судової влади. Текст конституції підвищує ціну перешкодження діяльності суддів, почасти тому, що він інформує інших гравців (напр., громадськість, державні інституції та інші зацікавлені аудиторії) про потенційну загрозу судовій системі. Це підвищує імовірність того, що інші гравці узгодять дії на захист незалежності суду, коли виникне така загроза. Інакше кажучи, конституційні обіцянки стимулюють поширення інформації про втручання в судочинство, роблячи обіцянку незалежності суду більш гідною довіри. Як ідеться в загальній літературі із самовиконання, ці положення найімовірніше будуть дієвими в режимах, де є стримування і противаги серед численних інституцій, або в яких суди користуються громадською підтримкою.

Із цього обговорення має бути очевидним, що не всі режими мають однаковий попит на конституційно незалежні судові системи. Відверта диктатура не матиме жодної зацікавленості в обмеженнях, які може накладати незалежність суду. Проте електоральний авторитаризм може

наднаціональні або зовнішні суди, як-от Таємну раду в Лондоні або Європейський суд. Ці суди за визначенням є більш незалежними від політичних маніпуляцій з боку політичних гравців національного рівня. Див. Voigt, Ebeling, and Blume (2007) щодо Таємної ради.

* Вірогідно алюзія на прислів'я «перо сильніше меча» англійського письменника Едуарда Булвер-Літтона, а також відому тезу Александра Гамільтона із 78 числа «Записок федераліста»: «Судді не мають впливу ані на меч, ані на гаманець». (Прим. перекл.).

забажати наділити судову систему певними повноваженнями для виконання окремих завдань, а отже «освятити» це в конституції (Toharia 1975; Moustafa 2007; Moustafa and Ginsburg 2008). Загалом ми очікуємо, що демократії передбачають поділ влади, який збільшує і попит на конституційну незалежність суду, і її ефективність. Як наслідок, у м'яких авторитарних режимах буде менше конституційних гарантій судової незалежності (Elkins, Ginsburg, and Melton 2014b), але якісь будуть. Найбільш дієвими ці положення, мабуть, будуть у тих авторитарних режимах, де є певний внутрішній побіл між владними гравцями, а отже вони можуть бути зацікавленими в неупередженому відправленні правосуддя.

Конституційні положення про незалежність суду бувають кількох типів. Деякі з них детально визначають порядок призначення, просування по службі та звільнення суддів. У міру визначення ними різних конституційних гравців, яких необхідно залучити, такі положення можуть ставати самовиконувальними. Наприклад, якщо конституція вимагає, аби законодавчий орган пропонував суддів для призначення президентом, виглядає малоімовірним, що президент буде в змозі ігнорувати легіслатуру, бо законодавці можуть помститися (наприклад, урізавши бюджет). Тому ми очікуємо, що *текст із більшою імовірністю відповідатиме дійсній політичній практиці, коли він призначатиме кілька органів, залучених до призначення, просування чи звільнення суддів*, оскільки кожний залучений до цього процесу орган має стимул боронити свої повноваження, надані йому конституцією.

Інші положення вимагають зовнішніх гравців, які б забезпечили їхнє виконання. Наприклад, 77 % чинних конституцій експліцитно заявляють, що суд є незалежним. Ця номінальна гарантія навряд чи перешкоджатиме виконавчій або законодавчій владі зменшити незалежність судової гілки в разі винесення судом непопулярного рішення. Аби бути дієвими, номінальні положення мають підвищувати імовірність того, що зовнішня аудиторія буде готовою покарати гравців, які порушують принцип незалежності суду. Аналогічно, деякі конституційні положення, як-от тривалі строки повноважень суддів, захист заробітної плати суддів і заборона обов'язкового віку виходу на пенсію, вимагають від певної аудиторії прийти на захист суддів у разі порушення. З огляду на проблеми з координацією навколо забезпечення виконання положень, ми очікуємо, що *більш імовірно забезпечуватиметься виконання положень, які є більш конкретними*. Це означає, що виконання бланкетних гарантій незалежності суду забезпечуватиметься зовнішніми гравцями з меншою імовірністю, ніж, наприклад, довічне призначення або гарантована заробітна плата суддів. Бланкетна номінальна гарантія залишає надто багато невизначеності щодо смислу незалежності суду (навіть науковці не можуть погодитись, як саме її визначити) і може перешкоджати дієвій координації. Проте інституційні запобіжники для заробітної плати або строку на посаді є дуже чіткими, що збільшує імовірність згоди акторів щодо смислу положень, а також їхньої здатності виявляти порушення та координувати свої дії задля покарання порушників (Weingast 1997; Carey 2000).

Незалежність судової влади в конституціях є дещо відмінною від інших гілок. Елкінс, Гінзбург і Мелтон (Elkins, Ginsburg, and Melton 2012) стверджують, що виконавча й законодавча влада залежать від кількості повноважень, які надані відповідним гілкам. Кожне додаткове повноваження, отримане виконавчою та законодавчою гілками, збільшує або контроль за порядком денним, або можливість покарати іншу гілку. Обидва з цих аспектів політичної влади розширюють діапазон політик, які одна з гілок може примусити другу схвалити. Положення про незалежність суду включають ствердно виражене надання повноважень меншою мірою, ніж інституційний захист, сприятливий для здійснення наданих повноважень.³ Конституційний захист судової системи ізолює її від тиску з боку інших гілок влади, чим посилює автономію системи. Як наслідок, будь-яка прогалина в цьому захисті створює можливості, якими можуть скористатися інші гілки у своїх інтересах.

Розглянемо процедури добору та звільнення суддів, що є ключовими для концепцій незалежності суду (Jackson 2007). Уявімо конституцію, яка передбачає такий порядок добору суддів верховного суду: (1) судова рада подає екзекутиві список кандидатів, (2) екзекутива пропонує кандидата із цього списку парламенту, і (3) парламент має затвердити кандидата кваліфікованою більшістю голосів (див., напр., Конституцію Мальдівської Республіки, ст. 142). Залученням до співпраці трьох окремих інституцій такий порядок, здається, зменшує шанси, що судді, відібрані до верховного суду, будуть

³ Надані повноваження краще тлумачити як визначення сфери ухвалення судових рішень, ніж посилення незалежності як такої.

упередженими на користь будь-якого окремого політичного гравця. Тепер припустимо, що та сама конституція передбачає перевагу законодавчого органу в процедурі звільнення суддів верховного суду.⁴ За цієї уявної конституції, навіть попри те, що на момент призначення судді, відібрані до верховного суду, є цілком незалежними, вони будуть змушені догоджати парламенту, аби залишатися на посаді.

На відміну від теорії виконавчої та законодавчої влади, яку презентували Елкінс та інші (Elkins et al. 2012), або імпліцитних теорій, прийнятих у літературі з питань незалежності суду (Camp Keith et al. 2009; Abbasi 2013), наша теорія не є адитивною. Просте додавання більшого захисту де-юре навряд чи збільшить незалежність суду на практиці, оскільки охочим втручатися в судочинство потрібен лише один отвір у судовій броні. Замість ставлення до кожного аспекту захисту де-юре як такого, що робить рівнозначний внесок до незалежності суду де-факто, ми очікуємо, що дієвим такий захист буде за умови поєднання багатьох аспектів судової незалежності де-юре. Поєднання процедур добору і звільнення, до яких залучено різних гравців, виглядає найбільш імовірним як таке, що здатне посилити незалежність суду де-факто. Ці аспекти захисту де-юре будуть, швидше за все, самовиконувальними й дозволять дібрати незалежних суддів, які не боятимуться свавільного звільнення з посади.

Звичайно, сам по собі текст не є визначальним. Немає жодної гарантії, що прописаних положень будуть дотримуватися, або що вони сприятимуть координації. І справді, наявні академічні розвідки виявили, як конституційна практика все більше віддаляється від конституційного тексту в міру «дозрівання» документу з часом (Elkins et al. 2009, 30). На це ми наводимо ймовірнісний аргумент. За рівних інших умов обіцянки в тексті сприятимуть виконанню тією мірою, якою вони тримають на видноті питання незалежності суду або визначають низку посадовців, які будуть залучені до інституційних процесів, пов'язаних із судовою системою. Наша теорія припускає, такі положення є найбільш дієвими за двох умов: (1) коли їх поєднано з іншими положеннями, які ізолюють судочинство від зовнішнього втручання, і (2) коли наявна система стримувань і противаг. В ідеалі, судочинство мало б бути захищеним кількома шарами ізоляції де-юре та перебувати в системі, де хоча б деякі гравці мають право вето. Проте, як буде продемонстровано нижче, таке середовище трапляється зовсім нечасто.

Варто пояснити, що ми тут не намагаємось викласти вичерпну причинно-наслідкову теорію. Конструюючи дизайн конституції, політики мають у своєму розпорядженні низку альтернативних інструментів для досягнення будь-якої конкретної мети. Опція судової незалежності, мабуть, буде особливо привабливою тоді, коли судова система вже користується довірою. Як наслідок, можна побачити конституціоналізацію незалежності де-юре після збільшення незалежності де-факто. Зворотний зв'язок між незалежністю де-юре й де-факто не має дивувати. Наше завдання – виміряти кореляцію між двома концепціями як перший крок до побудови вичерпної причинно-наслідкової теорії.

Треба також прояснити теоретичні альтернативи нашому аргументу, що текст має значення за певних умов. Згідно з одним із поглядів на конституційний текст, він є продуктом дифузії через час і простір, а отже творці конституцій копіюють і запозичують (Elkins 2010; Law and Versteeg 2010). За цієї точки зору, можна припустити, що рушійними силами за поширенням положень про незалежність суду є наслідування або навчання, а не місцеві політичні чинники. Проте ця теорія майже нічого не каже про зв'язок між текстом і практикою, хіба що натякає на можливість лише слабого зв'язку.

Інша можливість – причиною виявленої нами кореляції між незалежністю суду де-юре й де-факто може бути якийсь непомічений чинник. Наприклад, шанобливе ставлення до судової влади може бути суспільною нормою, що спонукає розробників конституції створювати сильний захист для незалежності суду, а політиків – поважати цю незалежність на практиці. Ми не можемо виключити таку можливість у поданому нижче аналізі, але наш наголос на специфічних механізмах призначення та звільнення суддів наводить на думку, що щось таке є в цих конкретних атрибутах незалежності де-юре й де-факто. Якщо невідомий третій чинник викликав і сильніший формальний захист, і

⁴ Наприклад, Конституція Республіки Філіппіни 1986 року передбачає, що третина членів Палати представників може ініціювати провадження з імпідменту, яке потім відбувається в легіслатурі.

незалежність де-факто, можна очікувати, що всі із виявлених нами формальних запобіжників будуть рівною мірою корелювати з практикою.

КОМПОНЕНТИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДУ ДЕ-ЮРЕ

У низці досліджень перелічені аспекти конституцій, які мають посилювати незалежність суду (Нayo and Voigt 2007; Camp Keith et al. 2009; Rios- Figueroa 2011). Скориставшись цими дослідженнями, ми визначаємо шість аспектів конституцій, що посилюють судову незалежність та автономію.

Дотримуючись нашої теорії, ми робимо наголос на компонентах, які відгородять судову систему від нападів із боку інших політичних гравців, і – за винятком першого аспекту – намагаємось зосередитись на положеннях, які або збільшують видимість незалежності суду, або визначають кількох посадовців, що їх буде залучено до інституційних процесів, пов'язаних із судовою системою.

1. *Заява про незалежність суду.* Наш перший критерій є суто номінальним: ми запитуємо, чи містить конституція прямо виражену декларацію щодо незалежності центрального судового органу. Цю змінну аналізували Гайо та Фойгт (Нayo and Voigt 2010). Нагадуємо про наш скепсис щодо впливу подібних декларацій на незалежність суду в реальному житті.
2. *Каденція судді.* Засновники Конституції США відчували, що для посилення незалежності суддів мають призначатися на посаду довічно. Однак у деяких країнах судді верховного суду призначаються на обмежений строк, який коливається в діапазоні від одного року (напр., Конституція Сирії 1930 р.) до 15 років (напр., у Мексиці після 1994 р.). Гайо та Фойгт (Нayo and Voigt 2007) кодифікують суддів з обмеженим строком повноважень як більш незалежних, якщо тільки їм дозволять обіймати посаду лише одну каденцію, припускаючи, що такі судді не будуть відчувати себе зобов'язаними перед політиками, залученими до повторного призначення. Натомість Ріос-Фігероа (Rios-Figueroa 2011) вважає ключовим чинником інше – чи каденція в суддів є тривалішою, ніж у тих, хто їх призначає. Наш підхід є суворішим за будь-який із цих двох: ми очікуємо, що строк повноважень посилюватиме незалежність суддів, тільки якщо він є довічним.⁵ Цей критерій може здатися жорстким, але більшість країн із довічним призначенням мають обов'язковий вік виходу на пенсію, тож на практиці строк перебування судді на посаді там може виявитися навіть коротшим, ніж у системах, які передбачають тривалу фіксовану каденцію. Хай так, але довічна гарантія означає, що судді не будуть змушені шукати іншу роботу після відставки, що має посилювати їхню незалежність. Складніше дати розумне пояснення зв'язку між іншими за тривалістю обмеженими каденціями та незалежністю суду.
3. *Порядок добору.* Аби бути в змозі ухвалювати незалежні рішення, система судочинства має бути достатньо ізольованою від політичного тиску на рішення в справах. До цієї групи питань належать процедури призначення та звільнення суддів. Стосовно процесу призначення до суду найвищого рівня ми беремо до уваги органи, які номінують кандидатів та затверджують призначення. Ми вважаємо процеси призначення, до яких залучені судова рада і ще два (чи більше) гравці такими, що посилюють незалежність суду.⁶
4. *Порядок звільнення.* Навіть якщо судді призначаються незалежно, вони не будуть незалежними, якщо перебуватимуть під постійною загрозою звільнення. Щодо порядку звільнення ми звертаємо увагу на те, чи конституція регулює цю процедуру і, якщо так, хто може пропонувати звільнити суддю. Судова система має бути більш незалежною, якщо суддів неможливо звільнити, якщо звільнення може ініціювати парламент кваліфікованою більшістю, або якщо тільки громадськість чи судова рада можуть ініціювати звільнення, і ця пропозиція вимагає схвалення іншим політичним гравцем.

⁵ 111 із 726 (близько 15 %) конституцій, по яких у нас є дані, визначають конкретний строк перебування судді на посаді.

⁶ Слід визнати існування можливості, що кілька інституцій зможуть погодити лише дуже слабких кандидатів або укласти угоду (як у Німеччині для призначення суддів Конституційного суду), які розподіляють призначення по окремих політичних партіях. У цьому випадку окремі судді можуть залишатися залежними. Менше з тим, на загал ми вважаємо, що кандидати, висунуті в мультиінституційному процесі, є принаймні настільки ж незалежними, як і в тому разі, коли призначеннями опікується один орган.

5. *Обмежені підстави звільнення.* Ми вважаємо, що поряд із процедурою звільнення на незалежність суду впливають підстави, на яких суддю можна звільнити. Якщо конституція прямо обмежує підстави для звільнення злочинами та іншими проступками, державною зрадою чи порушеннями конституції, можна очікувати, що судочинство буде більш незалежним.
6. *Захищена заробітна плата.* Зазвичай припускають, що судді будуть більш незалежними, якщо їхня заробітна плата захищена від скорочення. Логіка цього припущення полягає в тому, що політичні гравці можуть намагатися покарати суддів скороченням заробітної плати у відповідь на рішення, які суперечать їхнім інтересам. Тому багато конституцій забороняють скорочувати заробітну плату суддів, і ми вважаємо, що така заборона робить судову систему більш незалежною.

Для вимірювання шести аспектів незалежності суду де-юре ми скористалися даними ППК – проекту, який має на меті звести в один каталог усі конституції, написані у світі з 1789 року (Elkins, Ginsburg, and Melton 2014a).⁷ Для кожного аспекту ми створюємо бінарну змінну, яка кодується як одиниця, якщо очікується, що цей аспект посилює незалежність суду на практиці, або як нуль в іншому разі. Ми очікуємо побачити додатний зв'язок між цими індикаторами де-юре і незалежністю суду де-факто в поданому нижче аналізі.

Утім, перед тим, як перейти до цього аналізу, стисло опишемо розподіл захисту судової незалежності де-юре. Наш аналіз охоплює конституції в базі даних ППК до 2009 р. Ми вже зауважували, що більшість конституцій, написаних після 1985 р. містять щонайменше дві із шести характеристик, які, на нашу думку, мають посилювати незалежність суду на практиці. Проте всі шість запобіжників включено до зовсім невеликої кількості основних законів (лише 2 %), створених між 1985 і 2009 роками, а переважна більшість передбачають від одного до чотирьох видів захисту, які ми визначили як теоретично важливі. На рис. 2 показані частки нових конституцій, оприлюднених з 1850 р. до 2009 р., які захищають кожний із шести аспектів незалежності суду де-юре. Упродовж останніх 25 років зростання незалежності де-юре відбувалося здебільшого завдяки збільшенню кількості конституцій, які містять прямо виражену заяву про незалежність суду. Цей аспект незалежності ми вважаємо найменш дієвим, бо в нього немає афілійованої інституційної структури. Також поступово зростає популярність процедур добору, які посилюють незалежність суддів. Решта аспектів, які ми вважаємо пов'язаними з незалежністю суду, залишалася відносно стабільною у своєму представництві в конституціях протягом періоду часу, проаналізованого на рис. 2, і в більшості конституцій, чинних близько 2009 р., була відсутня.

З-посеред конституцій, чинних у 2009 р., єдиним аспектом незалежності суду де-юре, виявленим у більшості текстів, була формальна декларація цієї незалежності. Про інші аспекти захисту незалежності конституції здебільшого зберігали мовчання. Тривалість строку повноважень суддів не зазначалася в 58 % основних законів, такий самий відсоток конституцій не передбачав порядку їхнього звільнення, а у 83 % не було жодної згадки про захист їхньої заробітної плати. Виняток становив порядок добору. Утім, попри те, що 70 % конституцій передбачали ту чи іншу процедуру для добору суддів, вони здебільшого не включали до неї кількох гравців або судову раду, тобто порядок, за якого можна очікувати посилення незалежності суду.

Слабкий захист судової незалежності де-юре є тривожним. Хоча будь-які прогалини в захисті дають можливість гравцям із виконавчої та законодавчої влади впливати на суддів, лише поодинокі конституції забезпечують вичерпний захист. Тільки три основні закони (з яких два були чинними у 2009 р.) захищали всі шість аспектів незалежності суду де-юре, і тільки 30 (16 чинних у 2009 р.) захищали п'ять із шести аспектів. Переважна ж більшість (76 % загалом і 54 % чинних у 2009 р.) захищали менше трьох аспектів із шести. Ці прогалини забезпечують владних гравців механізмами впливу на суд, створюючи можливості зробити неефективним будь-який фактично наявний захист де-юре. Хоча за останні 25 років у цій сфері відбулося певне покращення, переважній більшості конституцій досі бракує вичерпного захисту, який ми вважаємо необхідним (хоча й недостатнім) для створення незалежної судової системи на практиці.

⁷ Конкретні змінні та правила кодування, використані для операціоналізації цих аспектів, наведені в таблиці A1 додатку.

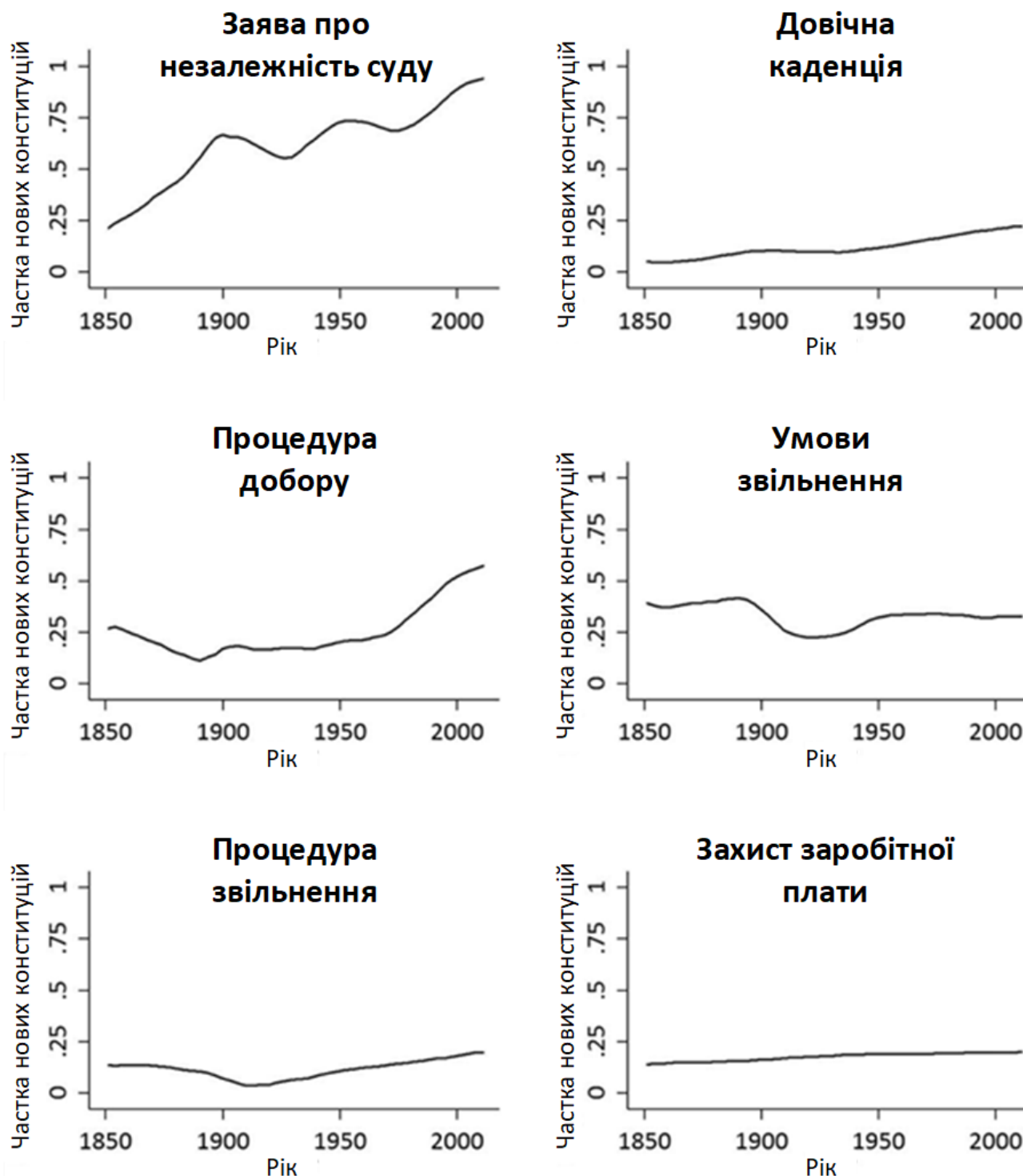

Рис. 2. Аспекти судової незалежності де-юре в нових конституціях (1850–2009 рр.)

ПЛАН ДОСЛІДЖЕННЯ

Переходимо до аналізу зв'язку між незалежністю суду де-юре й де-факто. Ми перевіряємо описані вище гіпотези за допомогою даних зі 192 країн, які охоплюють період від 1960 р. до 2008 р. У цьому аналізі ми зосереджуємося на розбіжностях між країнами, оскільки незалежність суду і де-юре, і де-факто є порівняно стабільною в часі в рамках країни (Hayo and Voigt 2007; Linzer and Staton 2012). Тому моделі, зосереджені на відмінностях в рамках однієї країни, матимуть низьку чутливість, а чутливість нашого аналізу й без того є досить обмеженою тим, що більшість компонентів незалежності суду де-юре присутні лише у відносно невеликій кількості країн. Тому для кожної специфікації ми оцінюємо дві регресійні моделі. Перша модель – крос-секційна – використовує дані, доступні з 2008 р., і її оцінювання здійснюється методом найменших квадратів (OLS). Друга модель –

це модель лонгітюдних даних (TSCS) – оцінюється за допомогою узагальнених оцінювальних рівнянь. Оскільки такий оцінювач є особливо чутливими до пропуску даних, ці оцінки спираються на об'єднані результати із 10 сукупностей даних, імпутованих за допомогою програми Amelia II (Honaker, King, and Blackwell 2009; Honaker and King 2010).

Залежна змінна

Залежною змінною для всіх моделей є новий показник незалежності суду де-факто, який розробили Лінцер і Стейтон (Linzer and Staton 2012). Вони використали багаторівневу мережеву модель для об'єднання восьми наявних показників судової незалежності де-факто в один показник. Отриманий у результаті показник є величиною неперервною і перебуває в діапазоні від 0 до 1.

Наявні показники, використані в моделі вимірювання Лінцера і Стейтона, є здебільшого загальноприйнятими й покладаються на інформацію зі звітів Державного департаменту США про дотримання прав людини по країнах або експертних обстежень (див. показники в роботах Feld and Voigt 2003; Howard and Carey 2004; Tate and Camp Keith 2009; Cingranelli and Richards 2010). Проте деякі показники, включені до індексу Лінцера і Стейтона (Linzer and Staton 2012), мають більш ослаблений зв'язок із незалежністю суду де-юре, як-от показник забезпечення виконання контрактів і прав власності (Clague et al. 1999) та підкомпонент «обмеження з боку виконавчої влади» індексу Polity (Marshall and Jaggers 2010). Хоча ці показники часто використовують як індикатори незалежності суду, вони були створені з іншою метою й цілком очевидно стосуються кількох концепцій. Менше з тим, усі з показників, використаних Лінцером і Стейтоном (Linzer and Staton 2012), мають високу ступінь кореляції, що свідчить про високий рівень конвергентної обґрунтованості (Rios-Figueroa and Staton 2011).

Індекс Лінцера і Стейтона (Linzer and Staton 2012) не є досконалим, як і мірила всіх латентних концепцій. Але найбільше занепокоєння викликає використання авторами складових показників сумнівної достовірності. Використання недостовірних складників, як-от вищезгадані суперечливі показники, може призвести до спотворених оцінок незалежності суду де-факто. Ми кажемо «може», бо це не гарантовано. Модель інтерпретуватиме якийсь один недостовірний показник як ненадійний та зменшить вагу, яку надає тому індикатору під час оцінювання незалежності суду. Отже, потрібно було б вводити кілька недостовірних показників, усі з яких мають однаправлений зсув, аби спотворити оцінки судової незалежності моделлю Лінцера та Стейтона. В іншому разі зросте непевність в оцінках, але спотворення не буде.

На нашу думку, вигоди від використання індикатора Лінцера та Стейтона набагато переважають ризики. Теорія вимірювання, яка лежить в основі цієї моделі, дає нам значну впевненість і в достовірності, і в надійності отриманого в результаті показника. По суті, якщо припустити, що всі складові показники є достовірними, багаторівнева мережева модель, застосована Лінцером і Стейтоном (Linzer and Staton 2012), гарантує не тільки те, що це мірило буде достовірним, але й те, що воно буде щонайменше настільки ж надійним, наскільки надійним є будь-який зі складових показників для кожного країно-року. З огляду на те, що єдиною реальною загрозою для цього індикатора є використання численних недостовірних наявних показників, ми вважаємо його найкращим і найбезпечнішим із доступних.

Незалежні змінні

Основними незалежними змінними в нашій моделі є показники незалежності суду де-юре, обговорені в попередньому розділі. Крім того, ми включили низку коваріат, які прийнято вважати такими, що посилюють судову незалежність де-факто. Ці коваріати включають усі змінні, що ними скористалися Гайо та Фойгт (Hayo and Voigt 2007), а також кілька додаткових змінних, які, за нашим припущенням, впливають на незалежність на практиці. Зокрема, мова йде про змінні, що репрезентують кількість точок вето чи стримувань у політичній системі; рівень демократії; свободу преси та кількість неурядових організацій, які мають допомогти полегшити координацію дій на захист судової системи; економічний розвиток; чисельність населення; релігійний склад; походження права; рік оприлюднення конституції; регіональні фіксовані ефекти. З-посеред цих змінних лише одна не є стандартною для статистичних моделей незалежності суду, а саме рік оприлюднення конституції, який ми долучаємо як проксі інституційної стабільності. Опис цих змінних міститься в табл. 1, а підсумкова статистика по кожній змінній – у табл. 2.

Табл. 1. Опис коваріат, використаних в емпіричному аналізі

Змінна	Опис	Джерело
Стимування	Кількість стимувань виконавчої влади, усереднена для періоду від 1997 до 2007 рр.; перемасштабована з відніманням одиниці від кількості стимувань	Beck et al. (2001)
Демократія	Бінарна змінна, яка вказує на спостереження з балом, що перевищує 0,16 за градуваною шкалою демократії	Pemstein, Meserve, and Melton (2010)
Свобода преси	Рівень свободи преси, усереднений для періоду від 1997 до 2007 рр.	Freedom House (2010)
ВВП (ln)	Логарифм валового внутрішнього продукту на душу населення, усереднений для періоду від 1997 до 2007 рр.	Heston, Summers, and Aten (2009)
Населення (ln)	Логарифм чисельності населення, усереднений для періоду від 1997 до 2007 рр.	Heston et al. (2009)
Національні НУО	Кількість неурядових організацій, усереднена для періоду від 1997 до 2007 рр.	Hafner-Burton and Tsutsui (2005)
Християни (%)	Відсоток населення християнського віросповідання	ARDA (2005)
Мусульмани (%)	Відсоток населення мусульманського віросповідання	ARDA (2005)
Загальне право	Бінарна змінна, що кодується як 1, якщо правова традиція країни походить від загального права	JuriGlobe (2010)
Рік оприлюднення	Рік, у якому оприлюднено чинну конституцію	Elkins et al. (2014a)

ЗВ'ЯЗОК МІЖ НЕЗАЛЕЖНІСТЮ СУДУ ДЕ-ЮРЕ ТА ДЕ-ФАКТО

Результати регресії представлені на рис. 3–5.⁸ На рис. 3 показані результати регресійної моделі, оціненої за допомогою контрольних змінних та узагальнених оцінювальних рівнянь. Цей рисунок ілюструє вплив кількох змінних на незалежність суду де-факто. Маркер, пов'язаний із кожною змінною, є точковою оцінкою з моделі узагальнених оцінювальних рівнянь, а смужка по боках цієї точки є 95-відсотковим довірчим інтервалом. Змінна вважається статистично значущою, коли 95-відсотковий довірчий інтервал не перекриває лінію відліку.

На рисунку видно, що кілька коваріат є значущими статистично й по суті. Рівень демократії, свобода преси та ефективність економіки мають додатний та статистично значущий вплив на незалежність суду де-факто. Цілком очікувано демократія має один із найбільших впливів. Спираючись на оцінки в моделі 8, можна передбачити, що країна з рівнем демократії 1 дістане оцінку за незалежність суду де-факто на 0,11 бала вище, ніж країна з 0 балів. Інакше кажучи, такі країни, як Іран і Північна Корея, у яких найнижчий рівень оцінки демократії, за індексом Лінцера та Стейтона в середньому на 0,11 очка відстають від скандинавських країн, які мають найвищі рівні демократії. Свобода преси та ВВП також мають послідовно великий додатний вплив на незалежність суду де-факто. Цікаво, що цей ефект присутній після регулювання на рівень демократії, а це означає, що багаті авторитарні режими більш імовірно боронитимуть незалежність суду на практиці. Також є цікавим ефект свободи преси. Згідно з моделлю 8, очікується, що перехід від одного краю шкали свободи преси до протилежного (тобто від -1 до 1) посилить незалежність суду де-факто приблизно на 0,14. Цей ефект є не тільки порівняно великим, але й узгоджується з дослідженнями, які стверджують, що громадська підтримка судової системи є критично важливою для її незалежності (Vanberg 2005; Staton 2011).

⁸ Повні результати регресії представлені в табл. A2–A4 додатку.

Табл. 2. Підсумкова статистика

	2008			1960-2008		
	Середнє	Ст. відх.	Спостер.	Середнє	Ст. відх.	Спостер.
Залежна змінна:						
Незалежність суду де-факто	0,51	0,30	189	0,45	0,31	7911
Змінна де-юре:						
Процедура добору	0,53	0,50	191	0,36	0,48	7259
Процедура звільнення	0,18	0,39	191	0,13	0,33	7259
Процедура добору та звільнення	0,11	0,31	191	0,07	0,25	7259
Довічне призначення	0,25	0,44	191	0,20	0,40	7259
Підстави звільнення	0,42	0,49	191	0,36	0,48	7259
Захист заробітної плати	0,28	0,45	191	0,25	0,43	7259
Заява про незалежність суду	0,77	0,42	191	0,68	0,47	7259
Коваріата:						
Стимування	2,86	1,46	173	2,46	1,71	5333
Демократія	0,60	0,49	191	0,44	0,50	7975
Свобода преси	0,60	0,23	191	-0,04	0,85	4984
ВВП (ln)	2,15	0,14	184	8,46	1,13	7110
Населення (ln)	8,62	2,02	184	8,53	1,95	7491
Національні НУО	742,96	781,07	187	528,77	604,16	4012
Християни (%)	0,57	0,38	191	0,56	0,38	7960
Мусульмани (%)	0,23	0,35	191	0,24	0,35	7960
Загальне право	0,35	0,48	191	0,35	0,48	7960
Рік оприлюднення	1977	34	189	1962	36	7670

Окрім цих важливих часово-варіантних змінних є також низка часово-інваріантних, які, здається, впливають на незалежність суду де-факто. Держави з великою часткою мусульманського населення менш імовірно матимуть незалежну судову систему. Очікується, що рух уздовж шкали від держави без мусульман до повністю мусульманської знизить рівень незалежності суду де-факто приблизно на 0,08. Від країн із традицією загального права можна очікувати приблизно на 0,08 вищий бал за індексом незалежності суду Лінцера та Стейтона, ніж від країн, чия традиція походить від цивільного права. Важливо зазначити, що ефекти вищезгаданих коваріат є порівняно стабільними в усіх оцінених нами моделях. Деякі інші коваріати є також статистично значущими в деяких модельних специфікаціях, але їхні ефекти або непослідовні (напр., чисельність населення та кількість НУО), або невеликі (напр., стимування).

На рис. 3 показані результати вимірювання окремого впливу всіх шести аспектів незалежності суду де-юре. Жодна із цих змінних судової незалежності не є статистично значущою на рис. 3. Утім зауважимо, що в деяких специфікаціях одна (або більше) із цих шести змінних є статистично значущою. Наприклад, декілька із цих змінних стають статистично значущими, коли з моделі вилучають коваріати (див. моделі 1 і 3 в табл. А2). Заяви про незалежність суду мають великий і статистично значущий вплив на незалежність де-факто, коли в моделі немає коваріат, хоча напрямок ефекту не є послідовним поміж моделями. Крім того, коли в моделі немає коваріат, то конституції, що передбачають порядок добору, який ізолює судову систему, або захищають заробітну плату суддів від зовнішнього втручання, значно підвищують рівень незалежності суду.

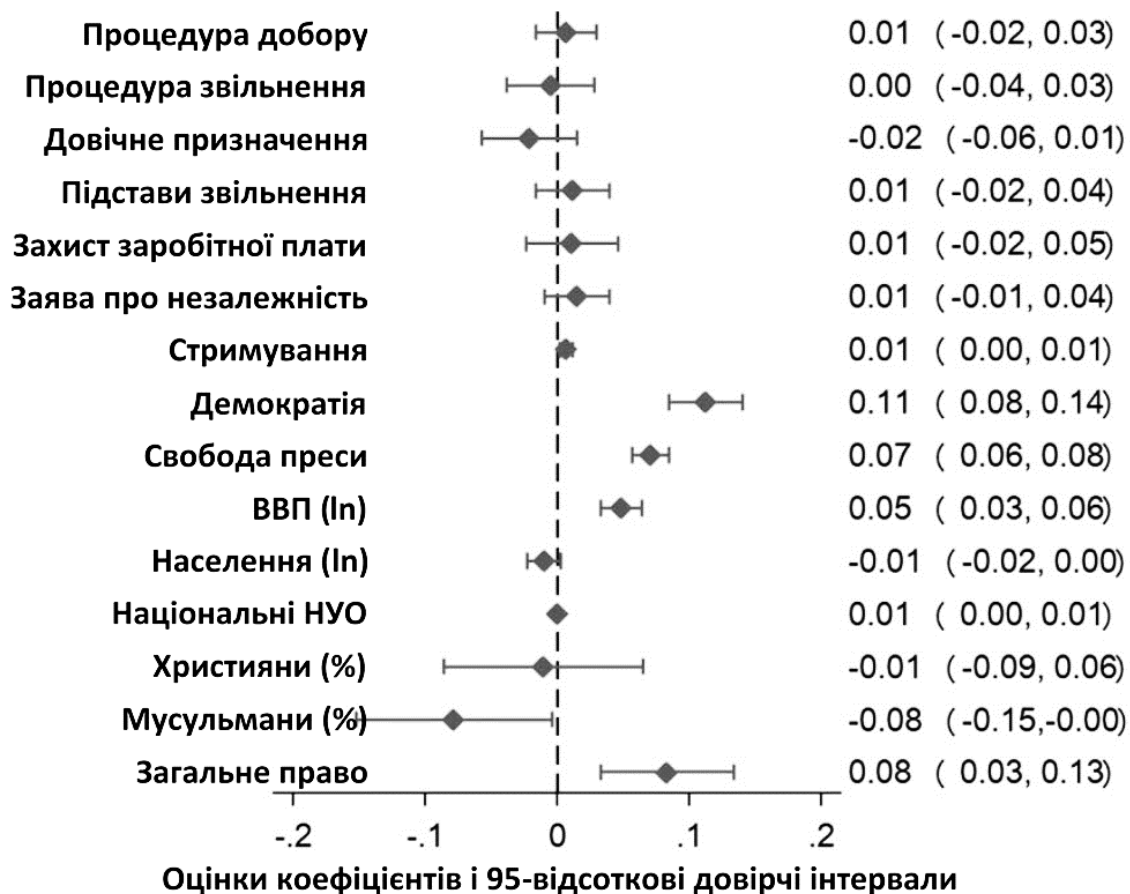

Рис. 3. Визначники незалежності суду де-факто. Оцінки отримані від моделі 4 в табл. А2. Оцінювання проведено на моделі узагальнених оцінювальних рівнянь. Залежною змінною є індекс незалежності суду Лінцера та Стейтона (Linzer and Staton 2012), який є величиною неперервною і коливається в діапазоні від 0 до 1. Рік оприлюднення конституції та регіональні фіксовані ефекти пропущені

Проте, як можна побачити на рис. 3, після включення коваріат ефекти цих атрибутів де-юре зникають. Майже напевно можна сказати, що причиною цього є кореляція багатьох із цих коваріат з атрибутами, які ми асоціюємо з незалежністю суду де-юре. Наприклад, як показують наші результати, демократія додатно корелює з незалежністю де-факто, а попередні дослідження продемонстрували додатну кореляцію демократії також і з незалежністю суду де-юре (Elkins et al. 2014b).⁹ Тому ми більше довіряємо оцінкам на рис. 3, ніж включеним до додатку оцінкам, отриманим від інших оцінених нами моделей. Отже, у відповідності з викладеною вище теорією, ми доходимо висновку, що жодний з атрибутів де-юре не має незалежного та статистично значущого впливу на незалежність суду де-факто, коли включено контрольні змінні.

Наступним кроком ми оцінили вплив різних комбінацій атрибутів незалежності суду де-юре на незалежність де-факто. Для цього ми створили бінарні змінні, які репрезентуватимуть чотири можливі комбінації змінних добору та звільнення суддів: (1) жодна з них не присутня в конституції, (2) присутні обидві, (3) є лише змінна добору, і (4) є лише змінна звільнення. Рис. 4 ілюструє результати, отримані з цими моделями, а саме оцінки впливу кожної із цих можливих комбінацій на незалежність суду де-факто. Звертаємо увагу, що референтною категорією в моделях на рис. 4 є перша з перелічених вище комбінацій: конституції, які не передбачають процедур ані для добору, ані для звільнення суддів, які б посилювали їхню незалежність. Отже, ці оцінки представляють різницю в судовій незалежності де-факто між референтною категорією та зазначеним атрибутом чи комбінацією атрибутів.

⁹ Певне підтвердження цього припущення є в табл. А3. Після стратифікації вибірки за типом режиму величина оцінок коефіцієнтів поміж моделями з коваріатами і без них стає набагато стабільнішою.

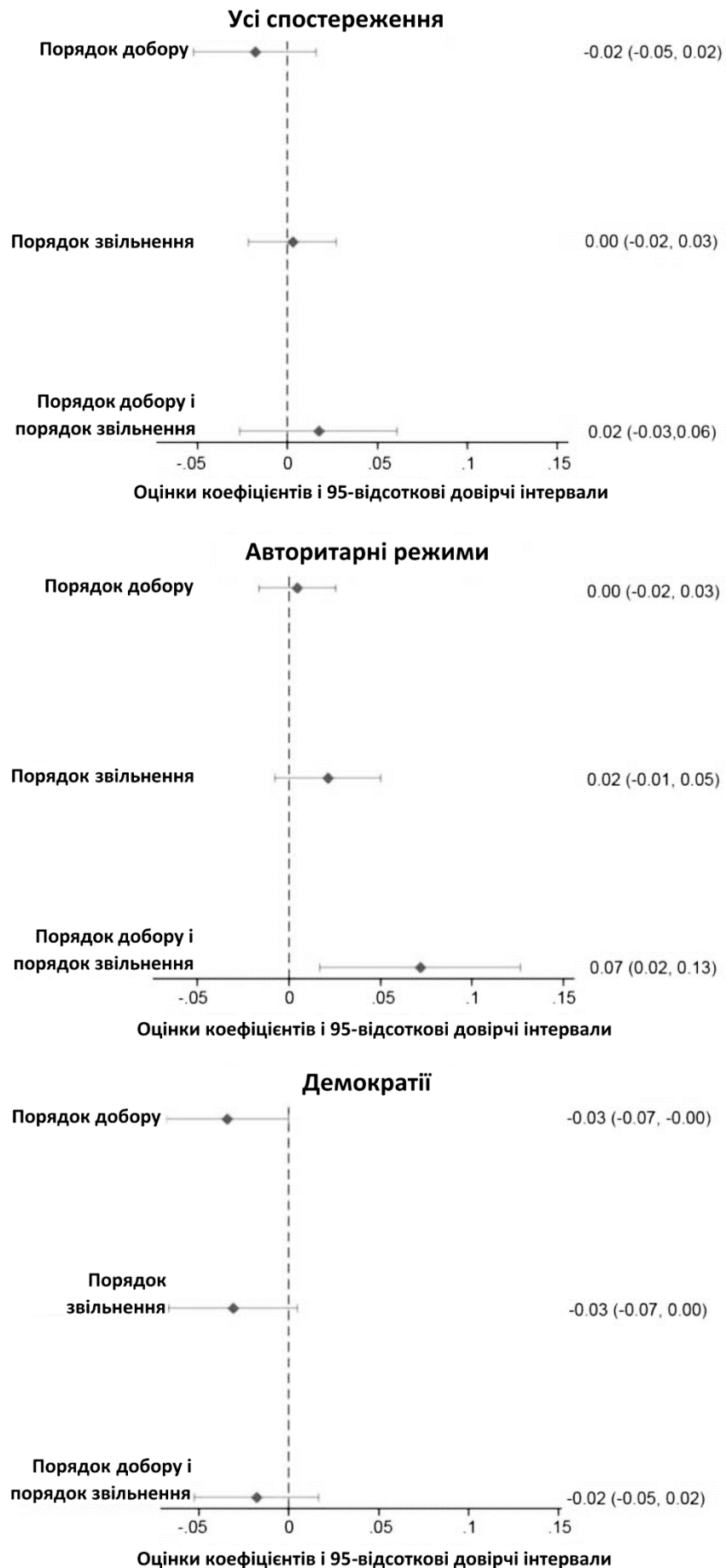

Рис. 4. Вплив процесу добору і звільнення суддів де-юре. Оцінки отримані від моделі 8 в табл. А2 і моделей 12 і 16 у табл. А3. Оцінювання проведено на моделі узагальнених оцінювальних рівнянь. Залежною змінною є індекс незалежності суду Лінцера та Стейтона (Linzer and Staton 2012), який є величиною неперервною і коливається в діапазоні від 0 до 1. Коваріати пропущені

Жодна зі змінних у горішній частині рис. 4 не є статистично значущою. Згадаємо нашу гіпотезу, згідно з якою країни, конституції яких передбачають такий порядок і добору, і звільнення суддів, що посилює їхню незалежність, матимуть вищі рівні незалежності суду де-факто. Хоча ефект наявності обох таких процедур у деяких з оцінених нами моделей є статистично значущим, він зникає в моделі узагальнених оцінювальних рівнянь, представленою на рис. 4. Це наводить на думку, що наша вибірка загалом лише помірно підтримує гіпотезу, що поєднання різних атрибутів незалежності де-юре посилить незалежність на практиці.

Пом'якшуючий ефект типу режиму

У попередніх дослідженнях було запропоновано, що тип режиму впливає на ймовірність дотримання незалежності суду де-юре (Elkins et al. 2014b), а також конкретні мотиви її прийняття (Moustafa and Ginsburg 2008). Якщо так, то, як зазначено вище, можна очікувати, що зв'язок між незалежністю суду де-юре й де-факто варіюватиме в залежності від режиму в країні. Аби перевірити цю гіпотезу ми ще раз провели оцінювання горішньої моделі на рис. 4, стратифікувавши вибірку за типом режиму. Середня частина рис. 4 репрезентує модель, у якій використано лише спостереження, заcodedані як авторитарні, а нижня – модель, у якій використано лише спостереження, заcodedані як демократичні.

Згідно з результатами, показаними на двох нижніх частинах рис. 4, авторитарні країни, конституції яких передбачають порядок добору та звільнення суддів, що посилює автономність судової системи, матимуть рівні незалежності суду де-факто приблизно на 0,07 вищі (95-відсотковий довірчий інтервал 0,02–0,13), ніж авторитарні країни, у яких ці два атрибути відсутні.¹⁰ Це досить сильний ефект – близько половини стандартного відхилення. Примітно, що величина цього ефекту є не меншою за величину ефекту будь-якої з коваріат (не показано), включених у модель. Тільки змінна загального права є такою ж за величиною – 0,06. Далі йде свобода преси, яка майже вдвічі менша – 0,04. (Звернімо увагу, що максимальний зсув у рівні свободи преси від -1 до 1 дасть підвищення рівня незалежності суду де-факто на 0,08). Виглядає так, що – принаймні в авторитарних країнах – припущення Гайо та Фойгта (Hayo and Voigt 2007), що незалежність суду де-юре є найважливішим предиктором незалежності де-факто, може бути справедливим, але тільки для цієї конкретної комбінації атрибутів де-юре. Не можна сказати те саме щодо демократичних країн. Судячи з оцінок, проілюстрованих у нижній частині рис. 4, у демократіях, схоже, немає зв'язку між незалежністю суду де-юре та де-факто, можливо, через те, що електоральні стримування або інші інституції запобігають серйозному маніпулюванню судовою системою.

Продемонстрований на рис. 4 ефект когось, мабуть, здивує. Мало того, що до незалежності суду в авторитарних режимах ставляться доволі скептично, так ще й такий самий (якщо не більший) скептицизм викликає дієвість «гарантій на пергаменті». Проте ми вважаємо, що ці результати цілком узгоджуються з літературою, що з'являється про авторитарні інституції. Зокрема можливо, що влада країн з електоральним авторитаризмом захоче мати суди, незалежні щодо певної категорії справ, як-от справи, що стосуються економічних питань. Але це не означає, що влада таких країн бажає повністю відмовитися від контролю. Зокрема, якщо лідер має достатньо політичної влади, аби контролювати різні гілки уряду, він може не турбуватися через обмеження, пов'язані з призначенням суддів. Вимога добору суддів кількома інституціями – якщо вони перебувають під непрямым контролем лідера – навряд чи завадить формуванню судової системи, яка, швидше за все, уникатиме втручання в ключові питання, важливі для режиму. Утім, коли суддів призначено, ми іноді спостерігаємо, як вони ухиляються від цього примусу (Moustafa 2007). Захист від звільнення може зробити більш імовірним, що судді ухилятимуться від слідування уподобанням політичних лідерів, бо дострокові звільнення будуть, напевно, помічені і громадськістю, і опозиційними фракціями, підвищуючи ціну таких рішень для влади.

¹⁰ Ми протестували основну модель на робастність, скориставшись усіма можливими комбінаціями двох із шести компонентів незалежності суду де-юре. Мета цього тесту – перевірити, чи є інші поєднання цих компонентів, які мають послідовний, статистично значущий вплив на незалежність суду де-факто в демократичних або авторитарних режимах. У 60 оцінених моделях жодний окремий компонент не є послідовно статистично значущим у жодному з режимів. Єдиними двома компонентами, які можна поєднати для отримання робастного впливу на незалежність суду де-факто, є змінні процедур добору та звільнення суддів.

Пом'якшуючий ефект стримувань і противаг

Наша остання гіпотеза – незалежність суду де-юре буде більш дієвою в системах зі стримуваннями і противагами щодо виконавчої влади. Цю гіпотезу важливо протестувати з огляду на отримані нами результати щодо важливості процедур добору та звільнення суддів. Навіть якщо ці процедури включають кількох гравців на формальному рівні, не виключена можливість, що одна партія (або група, об'єднана спільними інтересами) може займати всі владні позиції в системі, і в такому разі вона може легко обійти встановлені конституцією запобіжники де-юре. Ця партія може зруйнувати незалежність судової системи, не порушуючи конституційно передбачених процедур, або – залежно від порядку внесення змін до конституції – змінити конституцію так, аби запровадити процедури, які збільшать її вплив на суд.

Для перевірки цієї гіпотези ми ще раз провели оцінювання кількох моделей аналогічно моделям, показаним на рис. 4, і включили взаємодію між кількістю стримувань і противаг (виміряних у роботі Beck et al. 2001) і змінною, що є показником країн, у яких поєднано такі процедури добору та звільнення суддів, що посилюють їхню незалежність. Результати моделювання представлено на рис. 5.¹¹ Суцільна лінія позначає залежність граничного ефекту цього індексу від кількості стримувань і противаг щодо виконавчої влади, а дві пунктирні лінії – 95-відсотковий довірчий інтервал навколо цього ефекту. Як і передбачалось, захист незалежності суду де-юре сильніше впливає на незалежність де-факто в країнах, де виконавча влада стикається зі стримуваннями та противагами. Незалежно від типу режиму ефект наявності і процедури добору, і процедури звільнення суддів, які посилюють їхню незалежність, зростає зі збільшенням кількості стримувань і противаг. Проте, аналогічно результатам на рис. 4, цей ефект є статистично значущим тільки в авторитарних режимах. У таких режимах він стає статистично значущим, коли мають місце один чи два гравці з правом вето, які можуть стримувати виконавчу владу в її повноваженнях. Очікується, що порядок добору та звільнення суддів, який посилює їхню незалежність, підвищить рівень незалежності суду на практиці приблизно на 0,07 за одного гравця з правом вето і приблизно на 0,09 за двох таких гравців.¹²

Ефект процедур добору та звільнення суддів, які посилюють їхню незалежність, перестає бути статистично значущим, коли є два чи більше гравців із правом вето, але це швидше за все пов'язано з тим, що мало які авторитарні режими мають так багато таких гравців, а в тих, що мають, критично важлива комбінація обох цих процедур трапляється нечасто. Фактично, збільшення кількості стримувань супроводжується стрімким падінням кількості країн з авторитарними режимами, конституції яких передбачають таке поєднання атрибутів де-юре. Ми спостерігали відповідну комбінацію в 84 країно-роках із відсутністю стримувань, 56 країно-роках із двома чи трьома стримуваннями й дев'яти країно-роках із трьома стримуваннями або більше. Ці цифри важливі, оскільки наводять на думку про дві речі. По-перше, що результати на рис. 5 спираються лише на кілька країно-років, і це обмежує можливості для узагальнення. По-друге (цю можливість ми тут не досліджуємо), що закріплення процедур добору та звільнення суддів, які посилюють їхню незалежність, може бути стратегією авторитарних режимів, оскільки, схоже, вони більш схильні це робити, коли немає гравців із правом вето, які б завадили їм маніпулювати цими процедурами.

¹¹ Оцінки від моделей, на основі яких побудовано графік на рис. 5, наведені в додатку. Звертаємо увагу, що з цих моделей ми вилучили конституенти, які відповідають за взаємодію між процедурами добору та звільнення суддів, аби зберегти ступені свободи. Ми вважаємо це виправданим, оскільки ці конституенти не мають послідовного, статистично значущого впливу на незалежність суду де-факто по всіх моделях у табл. АЗ.

¹² Довірчі інтервали, проілюстровані на рис. 5, можливо, є дещо вужчі, ніж мали б бути, оскільки модель, на основі якої вони отримані, імпліцитно порівнює багато груп. Як наслідок, стандартна похибка, на якій ґрунтуються довірчі інтервали, може бути штучно заниженою. Аби перевірити таку можливість, ми провели тест Вальда для оцінки ймовірності того, що і показник, який відповідає за незалежність суду де-юре, і показник, який відповідає за взаємодію, дорівнюють нулю (Esarey and Lawrence 2012). Критерій Фішера для верхньої частини рис. 5 становить 3,06 ($p(F = 0) = 0,048$). Отже, на прийнятих рівнях статистичної значущості (тобто $\alpha = 0,05$) ми можемо відкинути нульову гіпотезу, що оцінки коефіцієнтів для обох тих змінних дорівнюють нулю в моделі узагальнених оцінювальних рівнянь, що використовує спостереження з авторитарних режимів.

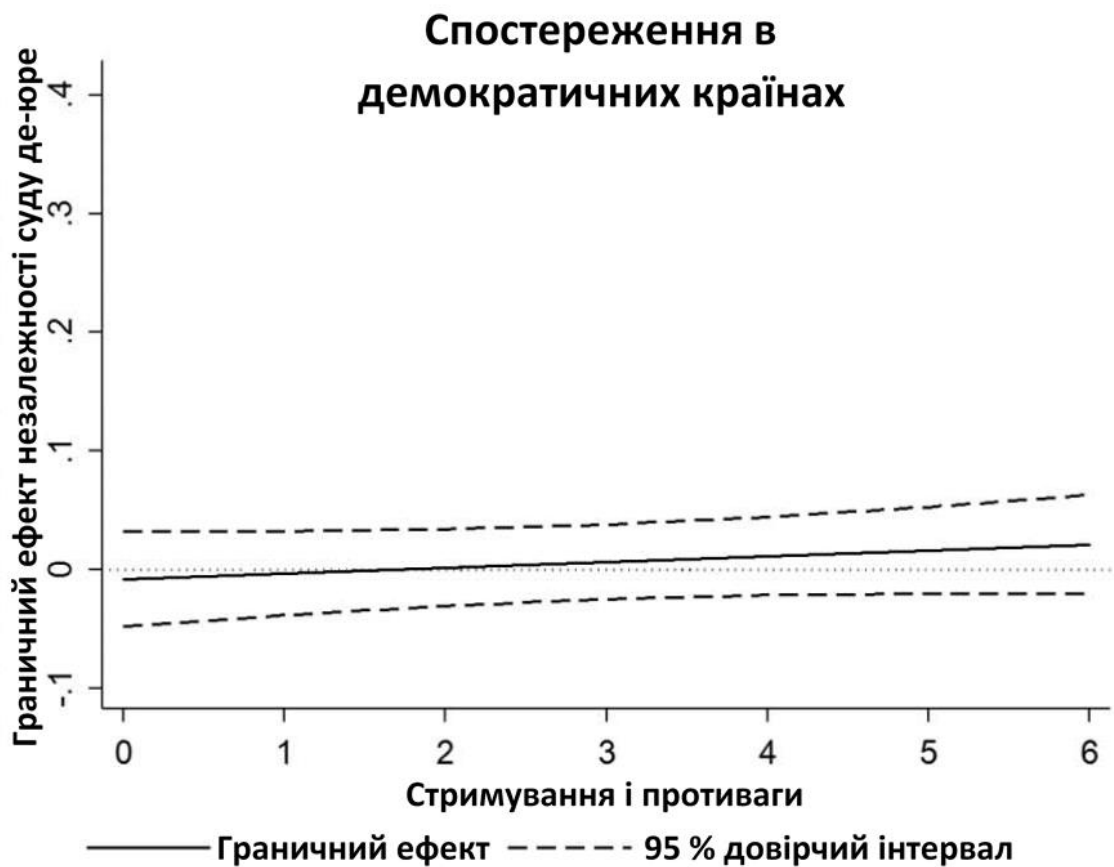
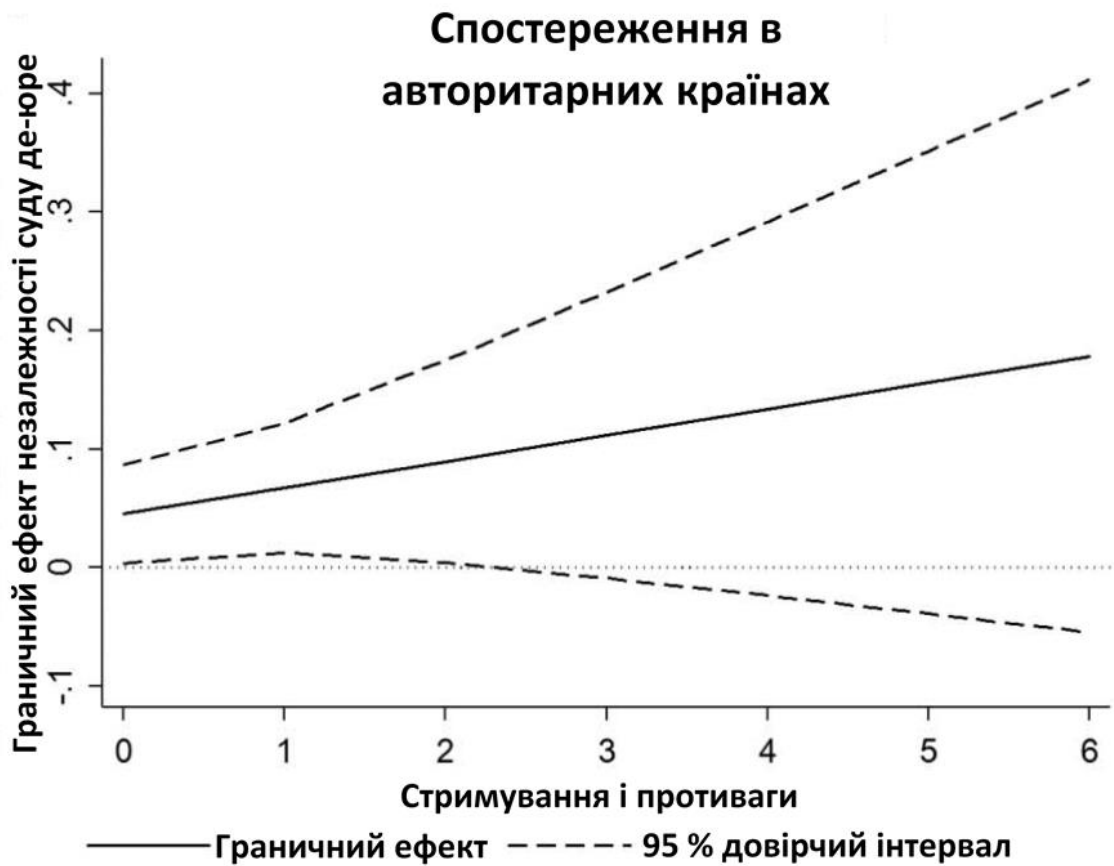

Рис. 5. Залежність ефекту процесу добору і звільнення суддів де-юре від кількості стримувань. Оцінки отримані від моделей 3 і 4 табл. А4. Залежною змінною є індекс незалежності суду Лінцера та Стейтона (Linzer and Staton 2012), який є безперервним і коливається в діапазоні від 0 до 1

Як видно на нижній частині рис. 5 з результатами для демократичних режимів, граничний ефект незалежності суду де-юре зростає зі збільшенням кількості стримувань і противаг, але 95-відсотковий довірчий інтервал перекриває лінію відліку незалежно від їхнього рівня, що вказує на статистичну незначущість цього ефекту. Одним із можливих пояснень цього результату є тенденція демократичних країн із найвищими рівнями захисту незалежності суду де-факто зберігати старі конституції, які, як правило, слабкіше боронять судову незалежність де-юре. Отже, причиною нульового результату, представленого на рис. 5, можливо, є те, що більш старі демократії знайшли альтернативні механізми гарантувати суду незалежність де-факто. Це своєю чергою наводить на думку, що ми могли б виявити гіпотетичний зв'язок, якби обмежили наш аналіз новими демократіями.¹³

Справді, обмеження аналізу демократіями, у яких між 1960 р. і 2008 р. відбулася одна чи більше змін режиму, трохи змінює результати.¹⁴ У цій сукупності країн, коли кількість гравців із правом вето становить щонайменше п'ять, граничний ефект порядку добору та звільнення суддів, який посилює їхню незалежність на практиці, є статистично значущим, перебуваючи на рівні 90 %. Отже, ми маємо певні свідчення того, що процедури добору та звільнення суддів, які сформульовані так, аби посилити незалежність суду де-факто, у перехідних демократіях є дієвими.

Підсумовуючи цей статистичний аналіз, наголосимо, що наші результати не підтверджують ані оцінки, представлені Гайо та Фойгтом (Hayo and Voigt 2007), ані точку зору тих, хто скептично оцінює роль «пергаменту» в створенні незалежної судової системи. Ми виявили, що незалежність суду де-юре корелює з незалежністю де-факто, але цей ефект обмежується тими положеннями, які є самовиконувальними внаслідок конкуренції між виконавчою та законодавчою гілками. Зокрема, ми виявили, що конституції, які передбачають процеси із залученням кількох органів до добору та звільнення суддів, асоціюються з більш високими рівнями незалежності суду. Цей результат обмежується контекстами з механізмами стримування виконавчої влади та в авторитарних режимах.

ВИСНОВКИ

Літератури з питань зв'язку між незалежністю суду де-юре та де-факто досі є дуже мало, і великою мірою вона не спирається на теорію того, чому конституційний текст може мати значення на практиці. З огляду на літературу, присвячену самовиконувальним конституціям, ми очікуємо, що запобіжники де-юре, які покладаються на те, що численні конституційні гравці стримуватимуть один одного, будуть дієвішими за запобіжники, яким бракує очевидних механізмів для самовиконання. Наша теорія дає змогу диференціювати різноманітні види захисту де-юре. Оскільки кмітливі політики можуть скористатися відсутністю будь-якого одного запобіжника незалежності суду де-юре, ми стверджуємо, що такі запобіжники мають працювати в тандемі один з одним так, аби їхній вплив був кон'юнктивним, а не адитивним.

Для вивчення зв'язку між незалежністю де-юре та де-факто наш аналіз використовує дані з ППК. Ми порівняли дані ППК про незалежність де-юре з новим індексом незалежності де-факто Лінцера та Стейтона, який стає все більш авторитетним. Ми виявили підтвердження наших гіпотез і зокрема продемонстрували, що правила добору та звільнення суддів є найважливішими запобіжниками судової незалежності. Ефект процедур добору та звільнення, які посилюють незалежність суддів, є найбільш явним в авторитарних режимах зі стримуваннями та противагами. У демократичних режимах ми спостерігаємо незначний ефект (якщо він взагалі є), але бачимо деякі свідчення його наявності в нових демократіях.

Цей результат допомагає нам зрозуміти, чому за останні 25 років підвищення рівнів захисту незалежності суду де-юре не супроводжувалося аналогічним посиленням незалежності де-факто. Найдієвіші компоненти судової незалежності де-юре, а саме ті, що пов'язані з добором і звільненням суддів, ще й досі нечасто трапляються в сучасних конституціях. Лише 11 % конституцій, чинних у

¹³ Дякуємо анонівному рецензенту, який зробив таке припущення. Серед наших даних є 20 країн, кодованих як безперервно демократичні від 1960 р. до 2008 р., і попри те, що жодна з цих країн не має такого поєднання процедур добору та звільнення суддів, про який ми могли б твердо сказати, що він посилює незалежність суду де-факто, їхній медіанний бал за індексом Лінцера та Стейтона становить 0,94. Медіанний бал для демократій, в яких між 1960 р. і 2008 р. відбувся перехід, становить 0,56.

¹⁴ Результати цього аналізу доступні від авторів на запит.

2009 р., передбачали такий порядок добору та звільнення, який захищає судову систему від втручання з боку інших гілок влади.

Опубліковані тут результати також допомагають зрозуміти суперечності в наявній літературі. Додатний зв'язок між незалежністю суду де-юре та де-факто, про який повідомили Гайо та Фойгт (Hayo and Voigt 2007), в основному є результатом використання ними адитивного індексу, який маскує гетерогенність ефективності різних аспектів незалежності де-юре. Брак такого зв'язку, виявлений іншими дослідниками, є, мабуть, результатом вибору кейсів – з огляду на те, як рідко конституції закріплюють дієвий захист незалежності суду де-юре. Наприклад, два нещодавні емпіричні дослідження не виявили зв'язку між судовою незалежністю де-юре та де-факто в посткомуністичних країнах (Smithey and Ishiyama 2002; Herron and Randazzo 2003). Проте мало які посткомуністичні країни запроваджують захисні механізми і для добору, і для звільнення суддів, і, що також важливо, у жодному з проаналізованих вищезгаданими авторами кейсів такого захисту не було.

Результати, отримані в цьому дослідженні, мають важливе практичне значення. За останні 20 років сформувався широкий консенсус щодо бажаності незалежного суду. Проте рух від бажаної незалежності до ефективної практики виявився викликом, поглибленим суперечливими результатами попередніх досліджень ролі формальних інституцій у створенні незалежної судової системи. Наші результати уточнюють, які саме аспекти незалежності суду де-юре посилюють незалежність на практиці, і визначають умови, за яких захист де-юре є найбільш дієвим. Отримані результати наводять на думку, що незалежність суду де-факто можна покращити, якщо країни приймуть такі процедури і добору, і звільнення, які відгородять суддів від інших гілок влади.

Повідомлені нами результати також мають значення для розуміння дієвості конституцій та так званих «гарантій на пергаменті». Ці результати наводять на думку, що з незалежністю суду на практиці пов'язані певні конституційні положення, і цей результат цікавий як такий. Він стає навіть ще цікавішим, якщо врахувати, що на незалежний суд часто покладають відповідальність за трактування конституції та забезпечення її дотримання. Отже, з наших результатів можна вивести логічну гіпотезу, що в країнах із чітко визначеним конституційним порядком добору та звільнення суддів ситуація з дотриманням положень конституції (загалом, а не тільки тих, що стосуються судової системи, як-от конституційні права), може бути кращою, ніж у країнах, конституції яких такого захисту не передбачають. Ідея, що дієвий захист судової системи де-юре може посилити дотримання конституції, є інтригуючою можливістю, вартою перевірки в майбутніх дослідженнях. Виявлення такого зв'язку означало б, що від розробників конституцій певною мірою залежить: буде їхній продукт просто «гарантіями на пергаменті» чи чимось більшим.

Додаток

Табл. А1. Змінні та правила кодування змінних де-юре

Змінна де-юре	Змінна Проекту порівняння конституцій	Правило кодування (оригінальний код ППК у дужках)
Заява про незалежність суду	JUDIND	Кодується як 1, якщо JUDIND дорівнює «так» (1)
Каденція судді	SUPTERM	Кодується як 1, якщо SUPTERM дорівнює «довічно з обов'язковим виходом на пенсію в певному віці» (88) або «довічно» (89)
Порядок добору	SUPNOM, SUPAP	Кодується як 1, якщо SUPNOM дорівнює «судова рада/комісія» (6) або «судова система» (7); SUPNOM дорівнює «глава держави» (1), «керівник уряду» (2) або «уряд/кабінет» (3) та SUPAP дорівнює «верхня палата легіслатури» (4), «нижня палата легіслатури» (5), «судова рада/комісія» (6) або «судова система» (7); SUPNOM дорівнює «верхня палата легіслатури» (4) або «нижня палата легіслатури» (5), та SUPAP дорівнює «глава держави» (1), «керівник уряду» (2), «уряд/кабінет» (3), «судова рада/комісія» (6) або «судова система»
Порядок звільнення	JREM, JREMPRO, JREMFIRP, JREMSECP, JREMBOTP, JREMAP	Кодується як 1, якщо JREM дорівнює «ні» (2); JREMPRO дорівнює «верхня палата легіслатури» (4) та JREMFIRP дорівнює «більшістю 3/5» (3), «більшістю 2/3» (4), «більшістю 3/4» (5) або «незазначеною супербільшістю» (6); JREMPRO дорівнює «нижня палата легіслатури» (5), та JREMSECP дорівнює «більшістю 3/5» (3), «більшістю 2/3» (4), «більшістю 3/4» (5) або «незазначеною супербільшістю» (6); JREMPRO дорівнює «необхідні обидві палати легіслатури» (6) та JREMBOTP дорівнює «більшістю 3/5» (3), «більшістю 2/3» (4), «більшістю 3/4» (5) або «незазначеною супербільшістю» (6); JREMPRO дорівнює «судова рада» (8) або «громадськість» (9) та JREMPRO не дорівнює «верхня палата легіслатури» (4), «нижня палата легіслатури» (5) або «необхідні обидві палати легіслатури» (6) та JREMAP дорівнює «глава держави» (1), «керівник уряду» (2), «уряд/кабінет» (3), «верхня палата легіслатури» (4), «нижня палата легіслатури» (5), «необхідні обидві палати легіслатури» (6), «прокурор» (7) або «інше, просимо вказати в розділі коментарів» (96)
Підстави звільнення	JREMCON	Кодується як 1, якщо JREMCON дорівнює «злочини та інші проблеми поведінки» (2), «зрада» (3), «порушення конституції» (4) або «недієздатність» (5) та JREMCON не дорівнює «загальна невдоволеність» (1) або «експліцитно передбачено, що підлягає для регулювання окремим законом» (90)
Захищена заробітна плата	JUDSAL	Кодується як 1, якщо JUDSAL дорівнює «так» (1)

Табл. А2. Вплив шести аспектів незалежності суду де-юре на незалежність суду де-факто

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Залежна змінна:								
Процедура добору	-0,02 (0,04)	0,02 (0,02)	0,06* (0,02)	0,01 (0,01)	0,00 (0,04)	0,02 (0,04)	0,08* (0,02)	0,00 (0,01)
Процедура звільнення	-0,01 (0,05)	0,04 (0,03)	0,00 (0,02)	0,00 (0,02)	0,03 (0,11)	0,02 (0,03)	-0,00 (0,02)	-0,02 (0,02)
Процедура добору та звільнення					0,02 (0,06)	0,08* (0,03)	0,10* (0,03)	0,02 (0,02)
Довічне призначення	0,05 (0,04)	-0,01 (0,02)	-0,01 (0,03)	-0,02 (0,02)				
Підстави звільнення	0,06 (0,05)	0,01 (0,03)	0,00 (0,02)	0,01 (0,01)				
Захист заробітної плати	0,08 (0,05)	-0,02 (0,03)	0,07* (0,02)	0,01 (0,01)				
Заява про незалежність суду	-0,10* (0,05)	-0,01 (0,03)	0,05* (0,02)	0,01 (0,02)				
Коваріата:								
Стримування	0,01 (0,01)		0,01* (0,00)		0,01 (0,01)		0,01* (0,00)	
Демократія	0,15* (0,05)		0,11* (0,01)		0,14* (0,04)		0,11* (0,01)	
Свобода преси	0,54* (0,09)		0,07* (0,01)		0,55* (0,09)		0,07* (0,01)	
ВВП (ln)	0,17 (0,11)		0,05* (0,01)		0,18 (0,11)		0,05* (0,01)	
Населення (ln)	-0,03* (0,01)		-0,01 (0,01)		-0,03* (0,01)		-0,01 (0,01)	
Національні НУО	0,01* (0,00)		0,01* (0,00)		0,01* (0,00)		0,01* (0,00)	
Християни (%)	-0,02 (0,08)		-0,01 (0,04)		-0,02 (0,07)		-0,01 (0,04)	
Мусульмани (%)	-0,05 (0,07)		-0,08* (0,04)		-0,05 (0,06)		-0,08* (0,04)	
Загальне право	0,07* (0,03)		0,08* (0,03)		0,07* (0,03)		0,08* (0,03)	
Рік оприлюднення	0,04 (0,02)		-0,02 (0,01)		0,04* (0,02)		-0,01 (0,01)	
Рік оприлюднення ²	-0,01* (0,00)		0,00 (0,00)		-0,01* (0,00)		0,00 (0,00)	
Країна	Uci	Uci	Uci	Uci	Uci	Uci	Uci	Uci
Рік	2008	2008	Uci	Uci	2008	2008	Uci	Uci
Оцінювач	OLS	OLS	PA	PA	OLS	OLS	PA	PA
Кількість країн			197	197			192	192
Спостереження	167	167	7752	7752	188	167	7752	7752

Примітка: Оцінки коефіцієнтів методом звичайних найменших квадратів (OLS) і від моделей регресії узагальнених оцінювальних рівнянь (PA) з незалежністю суду де-факто як залежної змінної. Робастна стандартна похибка наведена в дужках. Константні та бінарні змінні, що вказують на регіон, пропущені.

* $p < 0,05$.

Табл. А3. Вплив незалежності суду де-юре на незалежність суду де-факто за режимом

	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)
Залежна змінна:								
Процедура добору	0,02 (0,05)	0,05 (0,04)	0,04* (0,02)	0,02 (0,01)	-0,07 (0,05)	0,04 (0,04)	-0,03 (0,02)	-0,03 (0,02)
Процедура звільнення	-0,13 (0,10)	-0,18* (0,04)	0,01 (0,01)	0,00 (0,01)	0,03 (0,05)	0,05 (0,04)	-0,02 (0,02)	-0,03* (0,02)
Процедура добору та звільнення	0,02 (0,05)	0,09* (0,04)	0,11* (0,03)	0,07* (0,03)	0,03 (0,09)	0,03 (0,05)	-0,01 (0,02)	-0,02 (0,02)
Коваріата:								
Стримування		0,06* (0,02)		0,01 (0,00)		0,01 (0,01)		0,00 (0,00)
Свобода преси		0,53* (0,15)		0,04* (0,01)		0,68* (0,17)		0,07* (0,01)
ВВП (ln)		0,07 (0,12)		0,02* (0,01)		.71* (0,21)		0,09* (0,01)
Населення (ln)		-0,01 (0,01)		0,01 (0,01)		-0,03* (0,01)		-0,02* (0,01)
Національні НУО		0,00 (0,00)		0,01* (0,00)		0,00 (0,00)		0,01* (0,00)
Християни (%)		0,11 (0,12)		0,05 (0,03)		0,00 (0,10)		-0,07 (0,07)
Мусульмани (%)		0,08 (0,09)		-0,01 (0,03)		-0,13 (0,09)		-0,15* (0,06)
Загальне право		0,05 (0,04)		0,06* (0,03)		0,04 (0,03)		0,12* (0,03)
Рік оприлюднення		-0,12 (0,12)		-0,03 (0,02)		0,02 (0,02)		-0,01 (0,02)
Рік оприлюднення ²		0,00 (0,00)		0,00 (0,00)		0,00 (0,00)		0,00 (0,00)
Країна	Авт.	Авт.	Авт.	Авт.	Дем.	Дем.	Дем.	Дем.
Рік	2008	2008	Усі	Усі	2008	2008	Усі	Усі
Оцінювач	OLS	OLS	РА	РА	OLS	OLS	РА	РА
Кількість країн			137	137			146	146
Спостереження	71	71	4125	4125	96	96	3627	3627

Примітка: Оцінки коефіцієнтів методом звичайних найменших квадратів (OLS) і від моделей регресії узагальнених оцінювальних рівнянь (РА) з незалежністю суду де-факто як залежної змінної. Робастна стандартна похибка наведена в дужках. Константні та бінарні змінні, що вказують на регіон, пропущені. Авт. = авторитарні; Дем. = демократичні.

* $p < 0,05$.

Табл. А4. Оцінки від моделей взаємодії

	(1)	(2)	(3)	(4)
Залежна змінна:				
Процедура добору та звільнення	0,05 (0,05)	-0,05 (0,06)	0,05* (0,02)	-0,01 (0,02)
Стимування	0,04 (0,02)	0,01 (0,01)	0,01 (0,00)	0,00 (0,00)
Процедура добору та звільнення × Стимування	0,03 (0,04)	0,03 (0,03)	0,02 (0,02)	0,00 (0,00)
Свобода преси	0,57* (0,16)	0,66* (0,16)	0,04* (0,01)	0,07* (0,01)
ВВП (ln)	0,05 (0,12)	0,69* (0,22)	0,02* (0,01)	0,09* (0,01)
Населення (ln)	-0,01 (0,01)	-0,03* (0,01)	0,01 (0,01)	-0,02* (0,01)
Національні НУО	0,00 (0,00)	0,00 (0,00)	0,01* (0,00)	0,01* (0,00)
Християни (%)	0,07 (0,11)	0,02 (0,10)	0,05 (0,03)	-0,08 (0,07)
Мусульмани (%)	0,03 (0,08)	-0,15 (0,09)	-0,01 (0,03)	-0,15* (0,06)
Загальне право	0,06 (0,05)	0,05 (0,03)	0,06* (0,03)	0,11* (0,03)
Рік оприлюднення	0,00 (0,00)	0,00 (0,00)	-0,03 (0,02)	-0,01 (0,02)
Рік оприлюднення ²			0,00 (0,00)	0,00 (0,00)
Вибірка	Авт.	Дем.	Авт.	Дем.
Оцінювач	OLS	OLS	РА	РА
Кількість країн	72	96	137	146
Спостереження	72	96	4125	3627

Примітка: Моделі 1 і 2 містять оцінки від моделей регресії звичайних найменших квадратів (OLS); моделі 3 і 4 містять оцінки від моделей узагальнених оцінювальних рівнянь (РА). Залежною змінною є незалежність суду де-факто, а робастні стандартні похибки наведені в дужках. Перед оцінюванням моделей 3 і 4 була застосована множинна імпутація, аби забезпечити, що відсутні данні не спотворюють оцінки. Оцінки з імпутованих сукупностей даних об'єднані за правилами Рубіна. Константні змінні не увійшли до таблиці, а регіональні фіксовані змінні пропущені в моделях. Авт. = авторитарні; Дем. = демократичні.

* $p < 0,05$.

ЛІТЕРАТУРА

- Abbasi, Hossein. 2013. "Judicial Independence, Constitutions and Politicians." Unpublished manuscript, Department of Economics, Bloomsburg University of Pennsylvania.
- ARDA. 2005. Association of Religion Data Archives. Department of Sociology, Pennsylvania State University. <http://www.thearda.com>.
- Beck, Thorsten, George Clarke, Alberto Groff, Philip Keefer, and Patrick Walsh. 2001. "New Tools in Comparative Political Economy: The Database of Political Institutions." *World Bank Economic Review* 15 (1): 165–76.
- Camp Keith, Linda. 2002a. "Constitutional Provisions for Individual Human Rights, 1977–1996: Are They More than Mere 'Window Dressing'?" *Political Research Quarterly* 55 (1): 111–43.

- . 2002b. "Judicial Independence and Human Rights Protection around the World." *Judicature* 85 (4): 195–200.
- Camp Keith, Linda, C. Neal Tate, and Steven C. Poe. 2009. "Is the Law a Mere Parchment Barrier to Human Rights Abuse?" *Journal of Politics* 71 (2): 644–60.
- Carey, John. 2000. "Parchment, Equilibria, and Institutions." *Comparative Political Studies* 33: 735–61.
- Cingranelli, David L., and David L. Richards. 2010. "The Cingranelli Richards (CIRI) Human Rights Database Coding Manual." <http://ciri.binghamton.edu/documentation.asp>.
- Clague, Christopher, Philip Keefer, Stephen Knack, and Mancur Olson. 1999. "Contract-Intensive Money: Contract Enforcement, Property Rights, and Economic Performance." *Journal of Economic Growth* 4 (2): 185–211.
- Elkins, Zachary. 2010. "Diffusion and the Constitutionalization of Europe." *Comparative Political Studies* 43:969–99.
- Elkins, Zachary, Tom Ginsburg, and James Melton. 2009. *The Endurance of National Constitutions*. Cambridge: Cambridge University Press.
- . 2012. "Constitutional Constraints on Executive Lawmaking." Unpublished manuscript, University of Texas, Austin.
- . 2014a. The Comparative Constitutions Project. <http://www.comparativeconstitutionsproject.org/>.
- . 2014b. "Contents of Authoritarian Constitutions." In *Constitutions in Authoritarian Regimes*, ed. Tom Ginsburg and Alberto Simpser. Cambridge: Cambridge University Press.
- Esarey, Justin, and Jane Lawrence. 2012. "Testing Interaction Hypotheses: Determining and Controlling the False Positive Rate." Unpublished manuscript, Department of Political Science, Rice University.
- Feld, Lars P., and Stefan Voigt. 2003. "Economic Growth and Judicial Independence: Cross-Country Evidence Using a New Set of Indicators." *European Journal of Political Economy* 19(3): 497–527.
- Ferejohn, John. 1999. "Independent Judges, Dependent Judiciary: Explaining Judicial Independence." *University of Southern California Law Review* 72:353–84.
- Ferreres Comella, Victor. 2009. *Constitutional Courts and Democratic Values*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Freedom House. 2010. "Freedom of the Press Country Ratings." <http://www.freedomhouse.org>.
- Garoupa, Nuno, and Tom Ginsburg. 2009. "Guarding the Guardians: Judicial Councils and Judicial Independence." *American Journal of Comparative Law* 57 (1): 201–32.
- Gilbert, Michael D. 2013. "Judicial Independence and Social Welfare." *Michigan Law Review* 112:575–625.
- Ginsburg, Tom. 2010. "Judicial Independence in East Asia: Implications for China." In *Judicial Independence in China*, ed. Randall Peerenboom. New York: Cambridge University Press.
- Hafner-Burton, Emilie, and Kiyoteru Tsutsui. 2005. "Human Rights in a Globalizing World: The Paradox of Empty Promises." *American Journal of Sociology* 110:1373–1411.
- Hayo, Bernd, and Stefan Voigt. 2007. "Explaining De Facto Judicial Independence." *International Review of Law and Economics* 27:269–90.
- . 2010. "Mapping Constitutionally Safeguarded Judicial Independence—a Global Survey." Working paper, Social Science Research Network. http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=51724696.
- . 2013. "Explaining Constitutional Change: The Case of Judicial Independence." Working paper, University of Hamburg, Germany.
- Helmke, Gretchen, and Frances Rosenbluth. 2009. "Regimes and the Rule of Law: Judicial Independence in Comparative Perspective." *Annual Review of Political Science* 12:345–66.
- Herron, Erik S., and Kirk A. Randazzo. 2003. "The Relationship between Independence and Judicial Review in Post-Communist Courts." *Journal of Politics* 65 (2): 422–38.
- Heston, Alan, Robert Summers, and Bettina Aten. 2009. Penn World Table. Vers. 6.3. Center for International Comparisons, University of Pennsylvania. <http://pwt.econ.upenn.edu>.

- Honaker, James, and Gary King. 2010. "What to Do about Missing Values in Time Series Cross-Section Data." *American Journal of Political Science* 54 (3): 561–81.
- Honaker, James, Gary King, and Matthew Blackwell. 2009. "Amelia II: A Program for Missing Data." User's manual, Harvard University. <http://gking.harvard.edu/amelia/>.
- Howard, Robert M., and Henry F. Carey. 2004. "Is an Independent Judiciary Necessary for Democracy?" *Judicature* 87 (6): 284–90.
- Jackson, Vicki C. 2007. "Packages of Judicial Independence: The Selection and Tenure of Article III Judges." *Georgetown Law Journal* 95:965–1008.
- JuriGlobe. 2010. World Legal Systems Research Group. JuriGlobe, University of Ottawa. <http://www.juriglobe.ca/index.php>.
- Larkin, Christopher M. 1996. "Judicial Independence and Democratization: A Theoretical and Conceptual Analysis." *American Journal of Comparative Law* 44 (4): 605–26.
- Law, David S. 2008. "A Theory of Judicial Power and Judicial Review." *Georgetown Law Journal* 97:723–801.
- Law, David S., and Mila Versteeg. 2010. "The Evolution and Ideology of Global Constitutionalism." *California Law Review* 99:1163–1257.
- Linzer, Drew, and Jeffrey Staton. 2012. "A Measurement Model for Synthesizing Multiple Comparative Indicators: The Case of Judicial Independence." Paper presented at the 2011 annual meeting of the American Political Science Association, Seattle, September 1–4.
- Marshall, Monty, and Keith Jagers. 2010. "Polity IV Project: Political Regime Characteristics and Transitions, 1800–2004." Center for International Development and Conflict Management, University of Maryland.
- McAdams, Richard. 2005. "The Expressive Power of Adjudication." *University of Illinois Law Review* 2005: 1043–1122.
- Moustafa, Tamir. 2007. *The Struggle for Constitutional Power in Egypt*. New York: Cambridge University Press.
- Moustafa, Tamir, and Tom Ginsburg, eds. 2008. *Rule by Law: The Politics of Courts in Authoritarian Regimes*. New York: Cambridge University Press.
- Ordeshook, Peter C. 1992. "Constitutional Stability." *Constitutional Political Economy* 3 (2): 137–75.
- Pemstein, Daniel, Stephen Meserve, and James Melton. 2010. "Democratic Compromise: A Latent Variable Analysis of Ten Measures of Regime Type." *Political Analysis* 18 (4): 426–49.
- Ramseyer, J. Mark, and Eric B. Rasmusen. 2003. *Measuring Judicial Independence: The Political Economy of Judging in Japan*. Chicago: University of Chicago Press.
- Rios-Figueroa, Julio. 2011. "Institutions for Constitutional Justice in Latin America." In *Courts in Latin America*, ed. Gretchen Helmke and Julio Rios-Figueroa, 27–54. New York: Cambridge University Press.
- Rios-Figueroa, Julio, and Jeffrey K. Staton. 2011. "An Evaluation of Cross-National Measures of Judicial Independence." Working paper, Emory University.
- Silverstein, Gordon. 2008. "Singapore: The Exception That Proves Rules Matter." In *Rule of Law: The Politics of Courts in Authoritarian Regimes*, ed. Tamir Moustafa and Tom Ginsburg. New York: Cambridge University Press.
- Smithey, Shannon I., and John Ishiyama. 2002. "Judicial Activism in Post-Communist Politics." *Law and Society Review* 36 (4): 719–42.
- Staton, Jeffrey K. 2011. *Judicial Power and Strategic Communication in Mexico*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tate, Neil C., and Linda Camp Keith. 2009. "Conceptualizing and Operationalizing Judicial Independence Globally." Unpublished manuscript, Department of Political Science, University of Texas at Dallas.
- Toharia, Juan. 1975. "Judicial Independence in an Authoritarian Regime: The Case of Contemporary Spain." *Law and Society Review* 9 (3): 475–96.
- Vanberg, Georg. 2005. *The Politics of Constitutional Review in Germany*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Voigt, Stefan, Michael Ebeling, and Lorenz Blume. 2007. "Improving Credibility by Delegating Judicial Competence—the Case of the Judicial Committee of the Privy Council." *Journal of Development Economics* 82 (2): 348–73.
- Weingast, Barry. 1997. "The Political Foundations of Democracy and the Rule of Law." *American Political Science Review* 91 (2): 245–63.

Прохання адресувати коментарі професору Тому Гінзбурґу:

Professor Tom Ginsburg
tginsburg@uchicago.edu